

Tekstverbeteringen: vv = w of ui, ii = ij, beginletter I = J, slot ē = en
Paginering toegevoegd en aangepast (originele paginering herhaaldelijk foutief)

**NEDERDUYTSCH
EPIGRAMMEN
ENDE
EPITAPHIEN**

**Van verscheyden personen en differente saecken,
soo wel om te stichten, als den geest te vermaecken.**

**Van nieuws ghecomponeert Door R.V.
Noyt te voren in druck uitgegaen.**

[Drukkerslogo 'Mel mihi pungo tamen']

**Tot Brussel.
By Jan van Meerbeeck, inde Putterye,
In S. Anna. Anno. 1624.**

[p. ii = blanco]

[p. iii]
Aen de Doorluchtighe EDELE ERNTFESTE,
DEUGHDE-RIJCKE Wijse ende GHELEERDE HEEREN,
DE HOOFDEN COMMISEN, ENDE GRIFFIREN.
VAN DE DOMAINEN, ENDE FINANTIEN VAN ZIJNE
Catholijcke Maiesteyt in sijne. NEDERLANDEN
RICHARDUS VERSTEGANUS,
DESE ZIJNE EPIGRAMMEN ENDE EPITAPHIEN,
is in t'generael dedicerende,
ende
Aen elck van dien, een van de eerste navolghende
Epigrammen int particulier.

[p. iv = blanco]

[p.v]
**Aen zijn Doorluchtige EXCELLENTIE
CHARLES ALEXANDER
Hertogh van Croy,**

Marquis de Havren, Prince van t' Heylich rijck, Grave van Fontenoy, Burchgrave van Hanaches, Baender-Heere van Dompmartin ende van Fenestranges, Erf-Castelleyn van de Stadt van Bergen in Henegouwe, Heere van Bayon Thiecourt &c. Ridder van doorden van t' gulde vlies, vanden raet van Oorloge, Hooft ende Capitain van eene bende van ordonantie, &c. Ende eerste hooft van de Domainen ende finantien van zijne Majesteyt.

Ghelijc diamanten en gesteenten eel,
Noch ongeset in oorden met ciraet,
Behoorlijc tot een Bagge oft een Juweel
Toonen niet heel hun excellent gelaet,
Soo sijn ooc mannen wiens deugden schoon,
Sijn niet genoeg gesien, noch niet geacht,
Tot dat doorluchtich luyster geeft den toon,
Dat met de claerheyt meerdert ooc de cracht,
Soo doet nu de reflexie van u luyster
Die schijnen, als de sterren in het duyster.

[p. vi]

Aenden doorluchtighen HEERE
CLAUDE DOUGNYES,
GRAVE VAN COUPIGNY,

Heer van Morckhoven, Pamele, Hontschoten, &c.
Vanden raet van Staten van zijn Majesteyt, ende
hoofd van zijn Domeynen ende Finantien.

Het is gheweest in lang voorleden jaren,
Datmen die tot officien heeft verheven,
Die door hun deught en wijqheyt wel ervaren,
Costen crediet en eer d'officien geven,
Maer daer nae door abuysen ingecomen,
Macht en faveur soo domineerden seer,
Datmen heeft tot officien ghenomen,
De geen die van d'officien naemen eer,
Maer ghy hebt dit abuys ghereformeert,
Die door u deughden u officie eert.

[p. vii]

Aenden doorluchtighen HEERE
RENE VAN RENESSE,

GRAVE VAN WARFUZE, BAENDER-HEER VAN DE LANDEN
van Gaesbeke, ende van Resnes, Burchgrave van Montenaken, Heer van Haybes,
Heeze, Leendt, Montignij, Seneffe, Feluy, Escaussines, &c.
Hooft van de Domeynen en Finatien van zijne Majesteyt.

Als in een Bogaert daer fruytboomen staen,
Voorts brengende hun bloysels en hun botten
Sijn des te meer bevrijt van te vergaen,
Daer grooter boomen staen die te beschutten,
Soo sijt ghy nu groot Heer, een vande dry,
Die cleynder boomen in hun deught beuryen,
En meer floreren doet, ghy zijnde by,
Te stercker teghen ondeught om te strijen,
Door dien u grootheyts eer, versterct t'ghetal,
Van dry de grootste, en van dander al.

[p. viii]

**Aenden EDELEN HEERE
FRANCOIS VAN KINSCHOT,**

*RAET, ENDE TRESORIER, GENERAEL
van de Domeynen ende Financien van zijne Majesteyt.*

Ghy van u deughden eerst waert Tresorier,
En soo ghy die als eene schat bewaerden,
Hetvolgen moest dat ghy door s'deughts bestier
Des Princen Schats-bewaernis moest aenveerden,
Soo brocht dan d'een officie d'ander mee,
Van schat en deucht, in u last en bevel,
Te hebben Tresorierschap soo van twee,
Om dat u alle beyd' betaemen wel,
En dat de deught gewesen is u schat,
Voor ende nae, ghy d'lest officie hadt.

[p. ix]

**Aenden EDELEN HEERE
CHRISTOPHEL VAN ETTEN**

*RIDDER HEERE VAN CAUWENBOURG
Raet ende Commis van de Domainen ende Finantien
van zijne Majesteyt.*

De mensche is voor hen selven niet geboren,
Maer d'een op d'ander altoos steunen moet
In raet en daet, en dienstelijck devooren,
Soo recht en reden dat sal vinden goet,
D'een mensche *Christophel* dan van d'ander is,
En hy van veel, die ick hier daerom eer,
Wiens deughdelijc devooren voor gewis
Maecken zijn reputatie des te meer,
Alsoo dat haet noch nijt en mach beletten,
Den lof die toe-comt desen Heere van *Etten*.

[p. x]

**Aenden EDELEN HEERE
JOHAN, BAPTISTA MAES,**

*RIDDER, RAET ENDE COMMIS
Van de Domainen ende Finantien van zijne Majesteyt.*

Neerlants schoon gaven onder ander meer,
Sijn haer rivieren en schoon water stroomen
Onder de welcke de *Maes* is seer
Vermaert, door veel geriefs die daarvan comen.
Soo onder al haer weerdigh cloecke Heeren,

Die door meriet geroepen zijn tot staet,
Den naem van *Maes* machmen wel mentioneren
Van groot ervarentheyt en rijpen raet,
Neerlandt is dan geluckich in de naem,
Die haer op twee manieren is bequaem.

[p. xi]

**Aenden EDELEN HEERE
JOHAN VANDE WOUWER**

*RIDDER, RAET ENDE COMMIS
Van de voorghenoemde Finantien.*

Ghy die eertijts Discipel sijt geweest,
Van grooten *Lipsius*, wetenschaps beminder
Toont dat ghy door de cloecheyt van u geest,
U eygen, en sijn eer doet geen verhinder,
De deught en de scientie dan te saemen,
U dienende eenen grooter mee te dienen
Mocht alderbest tot sijnen dienst betaemen,
Die best coft sien wat deugden best verdienen
Groot Prince *Albertus*, die u ginc aenveerden
Om niet te laeten ongeloont u weerden.

[p. xii]

**Aenden EDELEN
JOHAN KESSELER,**

*RIDDER, HEERE VAN MARQUETTE,
Raet ende Commis van de Domainen ende Finantien,
van zijne Majesteyt.*

Mijn obligatie aen u eel schoonvader .
Jan vanden Heuvel, Ridder, lang geleden
Om sijn lofweerdich deughden allegader,
Is lof en eer, wel gefondeert op reden,
Nochtans om dat de looner van weldaden,
Hem in den Hemel alderbest can loonen,
Ick refereer hem, aen sijn groot genaden,
En om mijn traegh voldoening te verschoonen
Soo seg ick dat al geve ick hem groot eer,
Ghy in sijn deugden nae doen, geeft hen meer.

[p. xiii]

**Aenden EDELEN HEERE
CAREL DE HERTOGHE**

*RAET, ENDE COMMIS VAN DE
Domainen ende Finantien, van sijne Majesteyt,
ende Controleur van het huys van haere Hoogheyt.*

Hertoch in naem nochtans so niet in wesen,
Moet hebben eenich ander reden in,
Waer door dien naem is eerstmael opgeresen
Oft g'apliceert mach sijn tot goede sin,
Soo vind ic dat die zijnen moet regiert,
Nae wijsheyts regel en difcretiens raet
Over sijn eygen passien comandeert,
Als *Hertoch* van hem selver in sijn staet,
Welc tot u lof, in u geobserveert,
In eenen *Hertochs* hof, u eer causeert.

[p. xiv]

**Aenden EDELEN HEERE
JASPAR COCKAERTS,**

RAET ENDE COMMIS

Van de Domainen ende Finantien van syne Majesteyt.

Veel schoon en deuchtsaem cruyden vander aerden.
Sijn in de winter van de couw bedect,
Tot dat de Sonne toont hun verborgen weerden,
Als van de vorst en sneeuw sy zijn ontdeect,
Soo heeft een ander Son door claerte schijnen
U deught door haere deught bekent ghemaect,
En uwe coude winter doen verdwynen,
Waer door ghy zijt tot achtbaer staet geraect,
En dese claere schijn die is gecomen,
Eerst uit den Hemel en daer na van *Roomen*.

[p. xv]

**Aenden EDELEN HEERE
JOHAN BAPTISTA VAN MALE,**

RAET, ENDE COMMIS VAN

de Domainen ende finantien van zijne Majesteyt.

Cooplie negotieren buyten t'lant,
Alleen tot voordeel van hun eygen staet,
Maer ghy genegotieert hebt met verstant,
Tot s'Princen dienst, en tot de Landen baet,
U waeren zijn u wetenschap gheweest,
U cloecheyt en getrouwicheyt te samen,
D'effecten van de gaven van u geest,
In een resconter d'een by d'ander quamen,
Soo claer voor hoogheyts oogen hun te toonen,
Dat eer stont daer gereet, om die te loonen.

[p. xvi]

Aenden EDELEN HEERE

AMBROSIUS VAN ONCLE,

SCHILTKNAEP, RAET ENDE ONTFANGHER

Generael van de Domainen ende Finantien van zijnr Majestejt.

Ghy die ontfangter zijt in t'generalle
En weder uit betaelt dat ghy ontfangt,
Ontfangt daermede danckaerheit van alle
Want om u weldoen sulcx u toebelangt,
Die hem in zijn officie weet te draghen,
Dat hy daerin alleenlijc respecteert
Godt ende Prince en goelie te behagen,
Lof, loon, en danc te recht hy meriteert,
Neem dan van my mijn goede Heer en vrient
Dat ghy van my en van veel meer verdient.

[p. xvii]

Aenden EDELEN HEERE

HENDRICK VAN CROONENDAEL,

RIDDER, HEERE VAN VLIERINGE

*Raet Greffier, Tresorier ende bewaerder van de Chartres ende
letteragien van de Domainen ende Finantien, van zijne Majestejt.*

U Weerdich Vader quam door deught tot eeren
Die in u plaets te voren heeft geseten,
En soo quam d'oorsaeck hem te imiteren,
Met de officie niet te zijn vergeten,
Ghy oock capabel zijnde van de staet,
En in de deught hem wel te imiteren,
Sijt meriterende ooc metter daet,
De loon van uwe deughden te gauderen,
Want croonen van zijn deughden op hem daelen,
Die selver soect, door deught, nae eer te taelen.

[p. xviii]

Aenden EDELEN HEERE

GUILLAUME DE BIE,

RAET ENDE GRIFFIER

Van de voorgenoemde Finantien.

Niet peysende (mijn Heere) op uwe naem
Ick stelde hier een *Bie*, recht voor mijn dichten
Als een *Emblema* daer toe wel bequaem,
Waer door ic mocht de leser onderrichten
Dat ic geve honich, en ic steec oock mede
Daer smert verdient is, en geen soete smaeck,
Want iv de vrome laet in rust en vrede
En raeck de geen die meynt dat ic hem raec,

Maer ghy door uwe soetheyt, eer, en deught,
Geeft my, soo wel als ander menschen vreugt.

[p. xix]

**Conclusie oft besluit aen alle de voorghenoemde
Heeren van de Finantien int generael.**

Hoe meer datmen in serieuze saecken,
De zinncn vroech en spade travailleert,
Hoe meer het noodich is die te vermaecken,
Met iet dat wederom versolageert,
Daerom soo hebbe ick dit tot recreatie,
U edel-Heden willen dediceren,
Biddende om gewillich acceptatie,
Dat my mach oorlof geven u te eeren,
Welck trachtende te doen met best gedult,
Sal sulcx noch doende, blijven in u schult.

*Den ootmoedighen en seer dienstwilligen
dienaer van u E.
R. V.*

[p. xx = blanco]

[p. 1]

TOT DEN LESER.

Hebbende beminde leser, eenighe corte jaren gheleden, sekere Epigrammen ende Epitaphien in de Neder-duytsche taele ghecomponeert ende in druck laeten uitgaen, Soo hebbe ick bevonden dat sy zijn van de beminders van scherpsinnighe concepten seer aenghenaem geweest, het welck my des te ghewilligher heeft ghemaect te consenteren in de begheerte van eenige goede vrienden, om weder te componeren ende laeten drucken andere dierghelijcke nieuwe Epigrammen oft Epitaphien. Ende oock de voorgaende noch eens te oversien, eenighe te veranderen, en eenighe te verbeteren.

Onse geusche ghereformeerde vrienden sullen moghelijk door eenige van dese Epigrammen tot gramschap verwect worden segghende datmen hun daarmede is beschimpende, maer hier in zijn sy verabuseert, want ick soeckse maer te vermaecken ende ghenuechte aen te doen, ende om dat sy souden moghen segghen dat sy sulcx niet en ghelooven omdat het nerghens gheschreven staet, daerom staet het nu hier gheschreven dat het soo is.

Aengaende de maet van dese Epigrammen ick en twijfel niet eenighe Brabantsche dichters sullen segghen dat sy niet ghestelt en zijn op de Brabantsche maet, het welck ooc waer is, maer hier op gheve ick voor antwoordt, dat de Brabantsche maet behoort meer stricktelyck onderhouden te worden op de Brabantsche coremerckt.

De Epigrammen dan niet teghenstaende, zijn ghestelt op hunne sekere maet, en hebben oock hun cadentie alsoo geobserveert, dat sy niet tot der oor

onbehaghelelijk sijn, alsmense niet door het qualijck pronunceren, mal plaisant en maeckt.

[p. 2]

Eenighe van de Hollantsche dichters sullen moghelijck segghen datter veel gheschuynde woorden in zijn, om datse niet in heel bot plat Hollandts en zijn gheschreven. Maer waerom en hebben de Hollanders hun eyghen potten dan niet geschuymt, van *Reformatie*, *Predestinatie*, *Excellentie*, *Generael*, ydel *glorie*, en *Consistorie*, etc. Waerom en segghen sy niet in plaetse van de *Consistorie* van de *Gereformeerde*, de vergaderinghe oft gheselschap vande herschepte: Ende in plaetse van *Excellencie* waerom ghebruycken sy niet uit-nementheyt, ende soo voorts, aenghesien datse van *Penitencie* hebben boetveerdicheydt ghemaect, dat niet en gheschiet om dat het woort *Penitencie* hun lieden onbekent, oft onverstaen is, maer om dat d'ander woort botveerdigher is luydende.

De oude excellente Latijnsche Poeten en hebbent niet voor schuymsel gheacht, die Griecriche woorden die sy in haere Poesie ghebruyckt hebben, maer die ghehouden als een schoon ciraet oft ornament tot hun Latijnsche *Carmina*. Ende aenghesien dat nu hedendaeghs, de vremde natien malcanderen meer frequenteren dan hier voormaels, waer door datter veel van hun bequaem, ende wel-luydende woorden seer over al dese landen int gemeyn ghebruyck zijn ghecomen, waerom salmen dan die meer ongheschreven dan onghesproken laeten, aengeesien oock datmen die perfectelijck ghenoech verstaet, ende dat de Poesie daer deur seer gheillustreert ende gheciert wordt.

Aengaende de Epitaphien, daar sullen oock eenighe willen segghen, datmen die nerghens als graefschriften in de Kercken en vint, maer sy moeten oock weten datter veel Epitaphien in alle taelen gheschreven worden, die van d'een oft d'ander by geschrifte gecommuniceert zijn, die just op de zercken in de Kercken niet en staen.

Sommighe sullen oock moghen meynen, dat eenige van die Epitaphien van persoonen ghemeynt zijn, die noch int leven zijn, als by provisie teghen dat sy sterven, maer dese menschen zijn wat te verre siende, dan neemt dat dit alsoo [p. 3] waer, soo moghen sy dan dienen als advertissemten ofte waerschouwinghen waer deur dusdanige persoonen, als daer mede souden mogen gemeynt worden alsulcken fauten mochten reformeren (daer sy souden mogen in getoucheert zijn) ter wijlen dat sy noch leven, op datmen geen van dese Epitaphien soude mogen tot hun appliceren naer hun doot.

Sullen sy dan segghen datse maer gefingeert en zijn, soo mogen sy oock sien datse van differente oft verscheyden inventien zijn, ende belieft andere eenige te laeten uitgaen van zijn eygen inventie, die noch meer verscheyden en van meerd acuyt oft scherpsinnighe concepten zijn, ick en sal hem niet benyen, maer loven ende soecken te imiteren.

Wort daer eenige faut gevonden in de dicht oft rijm, daer op antwoorde ick dat ick niet en laudere, datmen de subtijlheyte van de zin om de perfectie vanden rijme sal laeten verloren gaen. Ick hebbe ghesien, dat eenighe Nederlantsche dichters, soo veel op hun rijmen ende verdobbelde rijmen ghelet hebben, dat de materie daer sy van tracteerden niet soo veel als gheroocken heeft van eenighe subtijl verstant. Dat ick hier gedaen hebbe is tot u vermaeckinge, waer in ick mijn devoir gedaen hebbe om geen woorden te ghebruycken die tot de zin ofte materie niet dienstich en zijn, ende selver oock wesende tot uwen dienst ghewillich, soo neem ick oorlof.

VALE.

[p. 4]

Aen verscheyden sorten van Lesers.

Aengaende de poesie in vulgaire talen.

Verstant was noyt uyt eenigh tael gebannen,
En d'oorspronc van Scientia t'ondersoecken,
Was eerst in hersenen van wijse mannen,
En uit de herssenen quam het in de boecken,
De herssenen en de tong zijn different,
De wijsheyt in de tong is niet ghelegghen,
Dat maer alleenlijck is het instrument
En heeft haer last maer van de herssenen wegen
De wetenschap der herssenen te verhaelen
In alderley verscheyde vremde talen.

Wat de Poesie is.

Dat Godt wel heeft bemindt de Poefij,
Can blijcken uit de oud' Hebreeusche dichten,
Want Bybelsche gheschriften vinden wy,
In dicht ghestelt den mensche te onderrichten,
Door dese const van maetelijck accoorden,
Men stellen can concepten van de zin,
Onder een lieflijck harmonie van woorden,
Daer wijsheyt dickmaels leet verborghen in,
Alsmen subtijlheyte bruycken can te wijlen,
Schoon deugdens lof, en vuyl ondeuchts misprijsen.

Van de cracht van de Poesie.

Nero die Godt noch mensche en scheen te vreesen,
Vreesden nochtans Poeten te vergrammen,
Hy wist sy costen hem wel in zijn wesen,
Uit-beelden door scherpsinnigh Epigrammen,
Al is dat hy met al zijn tirannij,
Soud' daer van de memorie niet verdwynen,
Maer dat hy blijven soud' infaem daer by,
Soo lang als soud' de Sonne de aerd' beschijnen,
Met alle zijn fauten openbaer en bloot,
Tot al de werelts ooghen naer zijn doot.

[p. 5]

Aengaende den Botten Leser van mijn dichten.

Soo Botrick neemt mijn dichten in de hant,
Hy daer van oordeelt, eer hy die gaet lesen
Toch tis aleveleens, want zijn verstant
Voor ende nae al enen goet moet wesen,
Sijn vonnis is, t' Moet zijn een vies Poet,

Sijn vonnis is, *t' Moet zijn een vies Poeet,*
Die hier med soo zijn hoofd heeft ligghen breecken,
Daer hy niet meer dan *Balams* ezel weet,
Van *Poesij* oft van *Poeet* te spreekken,
Maer dat my spijt, is dat ick moet bemercken,
Ick roosen oock moet stroyen voor dit vercken.

Aen alle Lesers int generael.

Mijn Epigrammen voor de geen die reysen,
Mach den wech corter zijn die lang mocht schijnen,
Oock moghen sy swaermoedighe ghepeysen
Door veel ghenuchlijckheden doen verdwijnen,
Maer zijn daer andere viese vremde ghecken,
Die nergens in vermakingh connen vinden
Can ickse uit hun droomen niet verwecken,
Soo weet ick my dat niet te onderwinden,
Maer altoos ick hebbe hier ghedaen mijn besten,
Hun quijt te maecken van hun muysenesten.

Aenden verstandighen Leser.

Leser ick toon u hier mijn Epigrammen,
Om dat ghy die kont lesen en verstaen,
Lesen alleen dat connen alle tammen.
Die nae de meyningh niet en connen raen,
Maer u die wel concepten kont in-sien,
En wat verborghen in de zin mach wesen
Ick met eerbieding extimeer, en dien,
Om t'wel verstaen veel meer dan om t'wel lesen,
Want ick den leser aldermeest bemin,
Die minst de woorden acht, en meest de zin.

[p. 6]

*Aen de geen die suspicie hebben mach
van hier in ghetoucheert te zijn.*

Denckt iemant dat ick hem toucheren mach,
Hy mach bedroghen zijn met soo te dencken,
Maer crycht daer iemant een poeten slach?
En denckt het mach zijn reputacie crencken,
Den besten raet die ick hem gheven can,
Is dae hy zijne fout' remedieert
En toont daer door hy niet en is de man,
Midtsdien ick niemandt heb ghenomineert,
En soo en meynden ick hem niet te crencken,
Maer denckt hy anders, ick mach oock soo dencken.

[p. 7]

NIEUWE NEDERDUYTSCH EPIGRAMMEN

Op verscheyden saecken.

1. *Van een goet Soldaet.*

Soomen vermaenden in een compagnij,
Van een perioon van daer absent als dan,
Oft hy een goet sldaet was, om dat hy
Hem droeg als eenen cloecken oorlochs man,
Daer op antwoorden eenen die hem kenden,
Hy sach hem aen wel voor een goet soldaet
En in zyn eer en wilde hem niet schenden,
Want hy noyt hoorden hy dee iemant quaet
Maer altoos wist hem selven soo te draghen,
Dat vrintd noch vyandt costen van hem claeghen.

2. *De levendighe moghen de deught doen, die de overledene hebben onghedaen ghelaeten.*

Een ryck jonckman begheerde een Poet
Een graf-schrift voor zijns vaders serck te maecken,
Doet my sey dander dan oprecht bescheet,
Van t'gheen hy dee in deuchdelijcke saecken,
Maer doen de sone gheen bescheet coft gheven
Den Poet heeft in dichten dan verclaert,
Dat daer begraven lach, die in zijn leven,
Van ghoede wercken was niet seer vermaert,
Maer dat zijn soon van hem mocht vuel verschillen,
Met soo veel deucht te doen, ais hy soud willen.

[p. 8]

3. *Den stervenden man vertroost zijn droeve vrouwe.*

Soo Boudewijn recht op zijn sterf-bed lach,
En hem wel disponeerden tot de doot,
Sijn huysvrouwe maeckende seer groot geclach
Als droevich zijnde van zijn stervens noot
Hy sprack haer aen met schoon vertroostich reden,
Haer segghende sy hoorden toch te swijghen,
En met Godts wercken wesen wel te vreden,
En dat een ander man sy weer mocht krijghen,
Och lieve man sey zy aengaende dien,
U leven sullt ghy sulcx van my niet sien.

4. *Oorsaeck getoont van qualijck te slaepen.*

Soo een seer gaf zijn ongeluck de wijt,
Van het treyneren van zijn hofsche saecken,
Die dependeerde soo op stae en tijt,
Dat hy tot gheenen eynd en cost gheraecken,
Jae in de nacht hy'n cost hy seey niet slapen,

En wilden daerom nemen medecijn,
Waer door hem docht hy mocht gerustheyt raepen,
Och sey d'aenhoorder sulckx sal toch niet zijn,
Want uwen pullinck steeckt door veel processen,
Vol procureurs scherp-puntich penne-messen.

5. Van eenen grooten haeruinck.

Wat mach Krakelias dien haeruinck maecken?
Die met processen al zijn tijt verslijt,
Het schijnt gherustheyt moet hem qualijck smaecken
En daerom wilt hy hem dat maecken quijt,
In lieghen en bedrieghen is hy cloeck,
In duyvels quaet is hy al heel Doctoer,
Text vast hy is oock in het futselboeck,
En weet uit-vluchten soo wel nae als voor,
Nochtans hy raeckten tweemaels in het kot,
En is bekent meer voor rabouwt dan zot.

[p. 9]

6. Van een cat crakeel.

Twee naest' gebueren meer als dertich jaeren,
In goede vrientschap met den anderen bleven,
Tot datter vyantschap ginck openbaeren.
Want om een cat sy noch op t'leste keven,
De cat van d'een ginck in des anders huys,
En in de keucken quam door haer sines,
En at de vis; in stee daer van een muys,
Waer uit quam twist en uit de twist proces,
En Advocaets en Procureurs door dat,
Dede hun beyd' meer schaede dan de cat.

7. Schamp met schamp geantwoort.

Soo eenen Boer met een lanck mager peert,
Quam in een Stadt eenen hem wilde quellen,
Met vragen hoe veel het mocht wesen weert,
Soo hy dat wou vercoopen met der ellen,
Den Boer bemerckende de spotternij,
Wilde hem weder gheven goet bescheet,
Met oock te schimpen alsoo wel als hy,
En heeft hem daer voor antwoord op gheleyt,
Gaet vry in huys en vraeghet die daer wonen,
En hiel de steert op om de wech te toonen.

8. Bevel en dient niet, dan over onderdanighe.

Eenen Edelman te Peerde quam ghereden,
In een uitspanning en daer stont hy af,

En siende daer een boer gaen ledich treden
Hy hem den toom strackx in de handen gaf,
Hier boer sey hy hout ghy daer wat mijn peert,
Den boer die sey hem doch het peert was fel,
Neen sey den Edelman, weest niet verveert,
Van eenen mensche laet hy hem houwen wel,
Jae sey den boer, alst eenen mensche doen can,
Ghy meught u peert selver gaen houwen dan.

[p. 10]

9. d'Antwoort van eenen waerheyt spaerder.

Fictus gevraecht was op een seker reden,
Contrarie antwoordt gaf dan hy behoorden.
Waer mee de vragher qualijck was te vreden,
En toonende mishagen in zijn woorden,
Ghy'n soud' sey hy, de waerheyt soo niet spaeren,
En waerom soo oock sey Fictus soud' ick niet?
Ick spaer de waerheyt om dat te bewaeren,
Ghelijck de goede reden my ghebiet,
Want costlijckheyt bewaertmen wel in kisten,
En waer toe dan de waerheyt gaen verquisten.

10. De ghesupponeerde oorsaeck waerom dat eenen verloren rinck niet weer en quam.

Soo een perfoon, een rinck verloor van weerden
Hy door eenen roeper dede die oirconden,
Dat hy met eenen drinck-penninck begheerden,
Hem te beloonen die hem hadde ghevonden,
Maer soo den vinder quam daer mee niet voort
Hy'n wist niet wat de oorsaeck wesen mocht,
En daer door wesende al wat verstoort,
Hy eenen vraeghden wat hy daer van docht?
Dat hy (sey desen) dat niet weer en gheeft,
Een teecken is dat hy geen dorst en heeft.

11. Hoemen eenighe vrienden kendt inden noot.

Twee die te samen groote vrienden waeren,
En alle beijde oock in goeden staet.
Tot dat t'geluck den eenen ghinck beswaeren,
Ghelijck het dickmaels met de menschen ghaet,
Den rijcken siende dander int t'verdriet,
Sijn conversatie heel end' al ghinck schouwen,
Den armen te verclaren dit bediet,
Sey dat hy mocht hem voor een swaluwe houden,
Die in de somer in zijn huys verkeerden,
En in de winter hem abandoneerden.

[p. 11]

12. Genuchelijck ontdeckunghe van diverie.

Soo int t'gheselschap men aen tafel sat,
Eenen bemerckten dat een gekere quandt,
Een silver lepel soo hy sadt en at,
Secretelijc in zijn sack staek met zijn handt,
Soo stack den desen hier op in zijn sack,
Een lepel ooc, dat elc een mocht noteren,
Maer soo sy scheyden souden eenen sprac,
Dat hy de lepel soud' restitueren
Seer gheerne sey hy, als ghy sult desen prangen,
Hier neffens my, zijn lepel ooc te langhen.

13. Van iet te draghen dat niet ghemeyn soude worden.

Eene curieuse Jouffrouwe op een tijt,
Aen haer cleermaecker dede haer clacht,
Datter geen nieuw fatsoen en was bevrijt,
Van op het lest, te zijn gemeyne dracht,
En daerom wilde zy van hem verstaen,
Wat sy mocht draegen en dat ooc alleen,
Oft dat het weynich mochten nemen aen,
Om dat het niet soud' worden soo gemeen,
Een rochesteert sey hy, ist u behagen,
Want ick er niemant sal u dat nadragen.

14. Het cloeck verstant van een Hollantsche Bijbel-suster.

Een Hollants Bybel-suster disputeerden,
Met eenen broeder van de Consistorie,
En om van hem te weten, sy begheerden
(Waert saeck dat hy hiel daer van goet memorie)
Waerom dat Adam d'appel had gegeten,
Maer soo hy dat niet wel antwoorden cost,
Sy wilde hem haer cloeckheyt laeten weten
Door te betoonen, dat sijt beter wist,
En sey het was ghepropheteert te vooren,
Al langhen tijt eer Adam was gheboren.

[p. 12]

15. Noch een ander vonnis op de selve vraghe.

Een Geusche Prediecnt soo hy stont preecken
Vraeghden waerom Adam den appel at,
Wel tot dry reysen toe, met heftich spreecken,
Tot dat een boer die da oprecht voor hem sat,
Meynden hy vraeghdent hem, en gram mocht wesen,
Dat hy ten derden reys geen antwoord gaf,
En al en coft hy schrijven oock noch lesen.

Nochtans heeft hy zynen hoet genomen af,
En heeft geseyt hem docht het wesen most,
Omdat hy doen geen peiren krijgen cost.

16. Een geluckigh soecker sal lichtelijck vinden.

Soo eenighe broeders van de puriteynen,
Waeren by een vast besich met het woort,
Om uit te legghen wat den text mocht meynen,
Op de manier van Calvinist accoordt,
Eenen drol is onverhoets by hun gecomen,
Waer op hunlieder eenen wilde weten,
(Als toonende sulcx qualijck was genomen)
Wat *Saul* daer maecten onder de Propheten,
De Ezels soecken sey hy, van zyn vaer,
En hier by een hy vintse alle gaer.

17. Van Geus-gereformeerde onrecht gedaen aen een rechtgereformeerden dief.

Eenen dief in *Zeelant* die daer sat gevangen,
Om datmen dieverij hiel voor misdæet,
Wilde hem niet begeven tot het hangen.
Oft hy wouw weten waer t'geschreven staet,
Datmen hem dooden sal die heeft gestolen,
Want hy was text-vast, en gereformeert,
Maer sulcx niet toonende van Godt bevolen,
Men heeft hem niet te min gejusticeert,
Och armen halven martelaer oft meer,
Die soo gestorven is, om s'menschen leer.

[p. 13]

18. Doofheyt is tot dievery ondienstich.

Eenen stommen die oock doof was, is gecomen
In een uit-spanning, daer een muyl in quam,
Met bellen aen, die hy heeft afghenomen,
Als frayicheyt hem zijnde aengenaem,
De muyletier hoorende in zyn sack,
De bellen luyen soo hy ginck voorby,
Heeft hem ghewesen waer hy die gebrack,
Den stommen wees dat hy van sulcx was vry,
Maer doen de muyletier zyn sack hem wees,
Gelijck een pissebed hy stont en grees.

19. Vanden dienstigen hont van eenen Peerden-tuyscher.

Eenen Peerden tuyscher hiel altoos een hont
Die leelijck was, en lam, en van geen weerden,
Nochtans alsoo hy selver t'stuck verstont,

Hy was hem dienstich int vertier van Peerden,
Hy gaf den hont de naem van *wesen-mach*,
En soo hy iemant wilde gaen bedriegen
Die by hem quam en eenigh Peert besach,
Om dat hy hem mocht wachten van te liegen,
Het peert sey hy soo goet is dorve ick sweeren,
Als wesen mach, wat cont ghy meer begeeren.

20. Die gecken wilt, hoort eerst te sien oft men met hem niet gecken en mach.

Eenen die maer een ooghe en heeft gehad,
Quam eenen bultenaer vroegh int gemoet,
Soo hy was gaende neerstich door de Stadt,
En vraeghden hem hoe hy nu was soo vroet,
Met zijn pack gelaeden op zijnen hals,
Daermen noch op de mert niet en vercocht,
Jae sey den anderen, synde oock wel vals,
Tis toch soo spay niet, als ick had gedocht,
Want ick aen u bemerck het is heel vroe,
Door dien een van u vensters is noch toe.

[p. 14]

21. Van d'opcomste van de geusen in de werelt.

Veel cabauters heeftmen wel gehoort,
Van Alven, Reusen, ende Meereminnen,
Maer van de Geusen wistmen niet een woort,
Soo lang als Luther bleef zijn clooster binnen,
Maer door zijn uitloop zijn terstont gesproten
Beneffens die van zijnen Evangelie
Verwerde doopers, en geus-hugenooten,
Met valsche leering' te verleyen veel-lie,
En weeten soo de schrift te ondersoecken,
Dat sy daer mee malcanderen vervloecken.

22. Van vierderley pretendeerders van onsichtbaerheyt.

Hussyten, Luytersche Doopers ende Geusen,
Als mense vraegt waer dat sy eertijts waren,
Om niet te staen beschaemt met lange neusen,
Sy willen van onsichtbaerheyt verclaren,
En als men vraegt oft sy oock waeren dan,
Onsichtbaer alle vier? sy seggen neen,
Nochtans en isser geen van die die can,
Betoonen hy soo was, en anders geen,
Maer tis genuecht datmen se laet betyen,
Te sien hoe vier om een arme leugen strijen.

23. Door wat werckliedens dat de ghepretendeerde onsichtbaere

Kerck ghesticht is gheweest.

Lettende op het groote wonder werck,
Dwelck Geusen seggen heeft hun toe-behoort,
Te weten hunlie schoon onsichtbaer kerck,
Die donckerheyt opt leste kipten voort,
Ick peysden hoeme die heeft connen stichten,
Geen mentie daer op vindende in boecken,
Noch niemant my daerom te onderrichten,
Soo heb ick uit mijn selven dat gaen soecken,
En soo bevind' ick, en sal staende houden,
Het waren blinde Metsers diese bouwden.

[p. 15]

24. Van den oorspronck ende eer, van de naem van de Geusen.

Madam de *Parma* Neerlant gouverneerden,
Soo de kerckschendery geschieden daer,
En vraeghden wie sy waren die t'aenveerden ,
Den Grave van *Barlaymont* antwoorden haer,
Ten zijn maer geusen, dat in duyts is *sielen*,
En soo dit volcxken quaemen sulcx te weten,
Terstonts al oft sy dat eerweerdich hielen,
Sy wilden goet-ront worden soo gheheeten,
Aenueerdende alsoo den sielsche naem
Als wesende tot hunlie seer bequaek.

25. Van de groote goetheyt van de Geusen.

De goetheyt van de Geusen aen te schouwen,
Met Godt te lasteren door predestinatie,
Met Turcken en Zee-roovers aen te houwen,
Met Kerck-schenden en landts desolatie,
Met bloet te storten en gedurich strijt,
Met al de werelt in romoer te stellen,
Dat socht de duyvel noch soo breet en wijt,
Waer cost hy vinden meer getrouwe gesellen,
Oft wie ter werelt mocht hem meer gerieven,
Dan ketters in verbont met Turcksche dieven.

26. Van de Brantstichery van de Geusen in Brabant, 1621.

Om dat de Geusen willen Geusen zijn,
en niet verlaeten hunlie eerste wercken.
Sy quamen onlanghs in soldaten schijn,
Vromelijck te branden huysen ende kercken,
Het can vuel zijn sy vreesden te vergheten.
Hun kercken schenden over vijftich jaeren,
En daerom hebben sy hun soo ghequeten,
Te toonen sy de wetenschap bewaren,

En altoos zijn ghereet als helten coen,
Als hun de duyvel sulcx sal heeten doen.

[p. 16]

27. *Van de Geusche schattinghen.*

Den Duca *d'Alva* in het *Nederlandt*,
Den tienden penninck eysschende met reden,
Had mogelijk toe zijn nootdruft onderstant,
Wel met den twintichsten geweest te vreden,
Maer geusen gaen hem nu seer verre te boven,
Met schenden en met schatten uiter maten,
Want vanden derden Penninck sy beroven,
Bedruckte overdrongen onderlaten,
En sy nochtans geen tyranny bedrijven,
Al schatten sy hun herten uit hun lijven.

28. *Goeden raet gegeven aen de Geus-gereformeerde.*

De Geusen willen zijn gereformeert,
Daer anderen oock het selve pretendeerden,
Maer Geusen sijt ghy oock gheordoneert,
De rechte reformatiz voorts te leeren?
Verwint dan die, die met contrarie treecken,
Bederven heel het reformatie spel,
En willen sy niet laeten dan te preecken,
Soo suldy doen seer wijselijck en wel,
Te soecken door octroy te wesen vry,
Dat niemant reformeren en mach als ghy.

29. *Men moet alle dinghen soecken wel te pas
te brenghen.*

Een weyman was gaen worden Predicant,
Van t'suyver woort dat vuyl *Calvinus* leerden,
En soo sijne weerdin nae haer verstant,
Hem vraeghden hoe hy sulcx dorst soo aenveerden?
Hy sey dat hy van Godt begifticht was,
Met een nieuw tong, om voort aen meer te spreecken ,
Soo comt sey sy, u oude niet te pas,
Want met twee tongen heeftmen niet te preecken,
Leent my dan d'oude, van oudt kennis wegen,
Want ick weet wel wat ick daer me can veggen.

[p. 17]

30. *Onderscheyt tusschen de pretencien van de geusgereformeerde
Broeders, en de kinderen Godts*

Een Catholijck die by veel Geusen was,
Die hun beroemden van hun Geusche saecken,

Van eenen vraegden (soo het quam te pas)
Wat sy oock van hun selve wilde maecten?
Broeders in Christo zijn wy, seyde hy,
En wy sey d'ander, ons niet te verminderen,
Moghen met meerder reden segghen vrij,
Dat door Godts gratie, wy zijn Chrixtus kinderen,
En daer oock kinderen zijn en recht geschiet
De broeders nceh de susters erven niet.

31. Oft Calvinus meer gedaen heeft dan Christus selver.

Calvinus heeft tegen t'geloove gheseyt.
Dat Christus noyt ter hellen is gegaen,
Als oft hy by ghebreck van macht oft weet,
En had niet dorven die reyse bestaen,
Nochtans *Calvinus* is daer hen ghevaeren,
Heeft hy oock meer als Christus dan gedaen?
Neen Calvinisten, maer ick moet verclaeren,
Hoe ghy de meyning hier van meught verstaen,
Christus voer daer maer hy bleef daer niet in,
Calvinus bleef en daerom dee hy min.

32. Van een groot Geusch mirakel.

In Hollant in een Gheusche compagnij.
Soo met malcandere sy aen tafel saeten,
Eenen woorden-dienaer wasser mede by,
Die niet en cost dan teghen Papen praeten,
Grypende wolven heeft hy die geheeten,
Tot dat een Catholijck die hem aenhoorden,
Wat sylie waeren wilde van hem weten?
Wy zijn de schaepen, hy daer op antwoorden.
Noyt sey den andren; wist ick van mijn leven,
Dat schaepen ergens wolven verdreven.

[p. 18]

33. Van een geusch nacht-mael mirakel.

Een die ter geusche nachtmael gegaen s,
Cryghende aen zijnen neuse den vollen cop,
Devotie quam hem doen soo dapper aen,
Hy'n hiel niet af, tot dat hy had het op,
Ghy gheeft schandael sey doen den predicant,
Ken doe sey dander, want ghy moet verstaen,
Een graet stac in mijn keel, dweers over cant.
En daerom dronck ick styf, en tis vergaen,
Soo meught ghy selver sien door u gekakel,
Ghy spreect schandael tegen een schoon mirakel.

34. Nieuws uit de Hel door den wech van Hollant.

Hoe ghaet het al in Hollandt met Godts woordt,
wordt een gevraecht, die onlanckx quam van daer,
De bibel-broeders zijn in sulckx accoordt,
Antwoorden hy, dat sy gaen alle ghaer,
D'een dander met schriftuer alsoo te keer,
Dat sy het schenden, scheuren, en uit-rucken,
Elck tot het voordeel van zijn eygen leer,
Malcanderen soo te botsen met de stucken,
Dat noyt schriftuer-comedianten quaemen,
Daer alle de duyvels meer genucht in naemen.

35. Van t'gebreck van beternis van de geusen.

Maer wat zijn wy toch sey een geus te beter?
Van soo veel ceremonien in de kerck,
Van al t'ciraet en costlijcheyt dat leet-daer,
En t'maeeken van feest dagen soo veel werck,
Wat zijn wy toch te beter van te eten,
Op vasten-daeghen vis, en vlees te myen?
En wat te beter soud' ick willen weten,
Van mettenen te lesen, en getyen?
Het waer antwoorden eenen wonder saecken,
Die gheusen soude connen beter maecken.

[p. 19]

36. Dat Erasmus te Rotterdam, meer voordeel heeft dan Christus.

Eenen vremdelinck soo hy in *Hollandt* quam,
Onder de broeders van de reformatie,
Vragende waerom datmen te *Rotterdam*.
Erasmus heeft getoont sulckx eer en gratie,
Als op de Brug zijn statua te stellen,
Van copen costelijck en wel gedaen,
Dat sal ick sey een ander, u vertellen,
Hy daer geboren was, men moet verstaen.
Och sey den desen soo ist groot jammer,
Dat Christus niet en was een Rotterdammer.

37. Van Godts woort met slagen in te planten.

Op eenen sondach in den achternoen,
In stee van op de predicstoel te kermen,
Eenen woordendienaer wel ter wapen coen,
Ghinck op het kerchhof met de boeren schermen,
Maer soo hy hier van wat vermaning crech,
Hy sey hy had daer sestien jaer gepreckt,
En door zijn preecken cost hy niet tedeegh,
Godts woort in planten, in dien botten sect,
En daerom wilde hy het nu gaen waegen

Te sien oft hy t'in planten cost met slagen.

38. Van eenen crupuleusen geus-gereformeerden worden dienaer.

Eene Jouffrouwe had een woorden knecht geleent
Een somme gelts op tijt weer te betaelen,
En soo den tijt was teenemael voleynt,
Sy sont haer dienaer dat weerom te haelen,
Den woorden knecht was hier door seer ontstelt,
En sey sy dede tegen Godts leer,
Door dien, daer staet datmen moet leenen gelt,
Sonder daer van iet te verwachten weer,
En soo veel sorgh droegh hy over haer ziel,
Dat hy het capitael haer heel onthiel.

[p. 20]

39. T'vonnis van een woorden dienaer van de goede conscientie van de Geusen.

Een Geusche Predicant zijn borse liet vallen,
Soo hy te Londen is op t'straet gecomen,
En daer van wetende gans niet met allen,
Een gast hem weder diet had opgenomen,
Den Predicant dit siende, wilde weten,
Van wat religie desen wesen mocht,
Van t'geen sey hy, dat ghy papistisch heten,
Voorwaer sey d'ander, en oock sulcx my docht,
Want had een van ons volck dat opghenomen,
Mijn leven waer ick daer noyt aenghecomen.

40. Van een verte siende kaescooper.

Eenen puritaenschen broeder is gegaen,
In eenen winckel om een kaes te coopen,
En om te kiezen dat hem aen mocht staen,
Men langde eenige van uit de hoopen,
Maer eer hy wilde proeven van de smaeck,
Hy zijnen hoet af dee om te gaen lesen,
De kaesvercooper merckende de saeck,
Docht in hem selven dit en moet niet wesen,
Gaet door sey hy, ghy'n sult soo niet geraecken,
Met kaes te proeven u maeltijt te maecken.

41. Van het groot gheloove van de dochter van eenen Geuschen Pædicant.

De dochter van een Fransche Predicant,
Van eenen Broeder wort met kint ghemaect,
En is daerom na t'huguenots verstant,
Op een schabel in het sermoon gheraect,
Haer vaer haer vraegden oft sy liever wouw

Noch een kint draghen, dan een Misse gaen hooren,
Och liever tien, sey sy, dan dat ick wouw,
Met sulcx schandael t'ghemeynte gaen verstooren,
De vaer uit blyschap, doen begonst te grijsen,
En seer de grootheyt haers geloofs te prijsen.

[p. 21]

42. Arritheyt wort altemets bevonden in bottigheyt.

Eenen Franschen boer die met een Ezel quam
Binnen *Parijs* voorby des Conincks hof,
Gheworden is op zijnen Ezel gram
En met een stock trackteerden hem wel grof,
De hovelingen die dat daer aensagen ,
Den boer met spijlich woorden seer bekeven,
Waer op te remedieren hun mishagen,
Och ezel sey hy, wilt my toch vergheven,
Want had ick van u vrienden hier gheweten,
Ick had u soo voor hunlie niet ghesmeten.

43. Quaede costuymen zijn qualijc om gelaeten.

Eenen Duytschen Prince liet uitgaen een gebot,
Dat niemant sweren en soud' tot geene tyden,
By iet dat wesen mocht, aengaende Godt,
Als van zijn Sacramenten, oft zijn lyden,
De breuck hier van de boeren vonden swaer,
En oorlof eysten om te mogen sweren,
By plaege oft pestilencie, openbaer,
Want sy het vloecken costen niet ontberen,
Wel sey den Prince dat laet ick u lie vry,
En soo ghy wilt neemt daer de pocken by.

44. Van den loon van Godt aen de vyant van de Papen.

Den dullen droes die Bisschop wort geheeten,
Noemt hem Godts vrienten vyant van de Papen,
Soo comt die vrientschap dan, soomen mach weten,
Dat staf en myter, stormhoet is en wapen,
Maer hoeft oock Godt eenen dullen vrient van doen,
Die Kercken schent en wreet is tegen Papen?
Soo is zijn loon om dat hy is soo coen,
Van eenen arme min dan hy is geschapen,
En in battallie duysenden te laeten,
En ballinck zijn, en voesterkint van Staeten.

[p. 22]

45. Van de groote Talenten van twee scherpsinnige scherprechters.

Twee Beuls in Duytslant haddent wijslijck voor,

Want d'eenen die ginc worden Predicant,
En d'ander medecijnden als Doctoer,
Elck int besonder toonden ziin verstant,
Den eenen aennam lichamen te quellen
Als hy geen werck had, dat te doen met coorden
Den anderen die sont zielen naer der hellen,
Die voor Godts woort gaf hun Calvinus woorden,
Maer hoe geluckich was oock doen het lant
Van een Doctoer en van een Predicant.

*46. Eenen wilt zijnen vyant de vrientschap niet doen
om hem doot te steken.*

Een Joncker die zijn middelen had verteert
Creegh me teen ander Hovelinc een querel,
Hem seggende dat hy hem had onteert,
En daer op hem gesonden een kartel,
Dat hy daer buyten met geweer soud' comen,
Den Hovelinck is nochtans daer niet gegaen,
Maer soomen d'oorsaec heeft van hem vernomen,
Och sey hy nu sijn midlen zijn gedaen,
Hy hebben wilt soo ick merc aen zijn treecken
Dat ick soud' comen en hem doot gaen steecken.

47. Gerustheyt wilt niet verstoort zijn.

Coppen heel droncken zijnde quam gegaen,
Int schoonste van des somers sonne-schijn,
En afgetuymelt zijnde van de baen,
Dicht aen het water cant, gelijk een swijn,
Daer lach hy in de modder vast en sliep,
Tot dat t'gety over zijn voeten quam,
En soomen dat gewaer wort, en hem riep,
Om op te staen, hy als heel cursel en gram,
Sey blaest de kaers daer uit, met u getier,
En dect mijn voeten, en maect u van hier.

[p. 23]

*48. Eenighe dienen de Duyvel om gelt, maer een Hollander
met gelt wist hem te contenteren.*

Een Hollants maet, soo hy in Brabant quam
Eenen kermis duyvel heeft gerecontreert,
Maer metter haest de vlucht van hem by nam,
Want hy was van dien duyvel seer verveert,
En soo hy in een schip is ras gelooopen,
De duyvel hem naliep, en quam hem by,
Nochtans met gelt wist hy hem af te coopen,
En quam opt leste van den Duyvel vrij,
Maer costment soo met ander Duyvels maecken,

Geen vrecken souden in deHel geraecken.

49. Eenen cloecaert die soo veel vrees had van een cleyn belleken, als van een grof geschut.

Een van de broeders die heel vast gelooven,
Dat Christus onwaerachtich heeft gesproken,
Staende opt straet, met andren is verschoven,
En zijn propoost subijt heeft afgebroken,
Maer soomen stracx een belleken daer hoorden,
Soo wort de oorsaec wel genoegh bekent,
Om dat hy hiel meer van Calvinus woorden,
Dan Christus woorden van het Sacrament,
Want zijnde maer te voet, hy liep bevreest,
Al hadde de Duyvel zijn postpeert geweest.

50. Van een nieuwe religiemaecker.

Swermerius was in d'eerste Catholijc,
Maer met Hussyten is Hussyter geworden,
En doen hem docht sy'n hadden geen gelijk,
Lutherus leer hy neerstelijc aenhoorden,
Maer daer nae twyfelende ooc van dat,
Calvinus leer, heeft hy stracx aengenomen,
En soo hem docht dat dit gebrac ooc wat,
By de Herdoopers is hy dan gecomen,
Maer door de werringe van hun saecken,
Hy wilt een nieuwe geloove gaen selver maecken.

[p. 24]

51. In vremde landen tracht men om vremde dinghen te sien.

Eenen vremdelinck soo hy in Vrancrijck quam.
Iemant van kennis hoorden daer verhalen,
Van eene vroe-vrouw genoemt Sage-fam,
Soo heeft hy seer begonst nae haer te taelen,
Want soo eene Sage-femme te seggen is,
Een wijse vrouw gelijk de woorden luyen,
Hy was verwondert en hem docht gewis,
Dat haere wijsheyt wat had te beduyen ,
Maeckt sey hy, dat ick haer aenschouwen mach,
Want wyse vrouw, ick noyt mijn leven sach.

52. Relatie in Hollant, van wonderen gesien in Brabant.

Een Hollants wijf te Brussel had geweest,
En comende nu t'huys, sy ginck vertellen,
Veel wonders van de Brussels kermis-feest,
En soo de sotten gingen daer met bellen.
De grooten Reuse sy droncken had gesien,

Van *Hoeghaerts* bier, alsoo sy dat wel gisten,
En geschandalizeert sy was door dien,
Sy sach een afgodt die water pisten,
Maer wensten meest, datmen souw schrijven boecken,
Tegen d'afgoderij van pepercoecken.

53. Profijtelijcken dienst geen profijt geacht.

Een Hollants malaert die sijn Vader liet,
Veel duysenden alsoo hy quam te sterven,
De Gild soo speelden, dat hy'n spaerde niet,
Dat iemant naederhant van hem mocht erven,
Doen nu zijn middelen hy had verdaen,
Hy vont geraeden door ziin goed' avysen,
Sijnen dienst te toonen wat hy had gedaen,
Tot Stadts profijt, int stuck van de accijnsen,
En daerom eysten gagie van de Stadt,
Maer heeft op sijn request nihil gehad.

[p. 25]

54. Clachten qvalyck verstaen zijn qvalyck geremedieert.

En Switser en een Italiaen te samen,
In Switserlandt des winters in den coude,
In een uitspanning soo gereyst sy quamen,
Men in een bed die alle beyde stoude,
Den Switser op zijn knippertanden beet,
En sey *es ist gar kalt auf meyner ziel*,
Caldo in d'Italiaensche tael, is heet,
En stracks als uyt compassie hen geviel,
Den Italiaen hilp hem nae zijn gevoelen,
Met uit het bed te stooten, te vercoelen.

55. Een vonnis gewesen.

Een blinden die wel sterc was ende groot
Heeft eenen creupelen op den rugh gebonden,
Hem draegende te bidden door den noot,
Soo sy t'samen best geraeden vonden,
Den creupelen sach een oestre op de baen,
En seyt den blinden, diet heeft opgenomen,
Maer hier door is een questie opgestaen,
Wie van de twee de oester soude hebben,
Maer stracx een Advocaet dat slisten wel,
Hy at de oester, en gaf elc een schel.

56. De waerheyt wilt haer toon mede brengen, oft sy en wilt niet gesproken worden.

Een had geseyt hoe dat hy had gesien,

Dat eene vrouw had overspel gedaen,
Maer sulcx hy niet betoonen cost door dien,
Dat geen getuygen waren by gestaen,
Soo washem dan bevolen door sententie,
Dat hy moest seggen, Tong ghy hebt gelogen,
Voor veel getuygen en in haer presentie,
Maer soo hy quam hem daer toe te vertogen,
Hier seg iec, sey hy, Tong ghy hebt gelogen,
Maer soo en seg ick niet, tot beyd' mijn ooghen.

[p. 26]

57. *Van verre reysers.*

Een beroemden hem in compagnij,
Van zijn eervarentheyt en groote gheest,
En dat hy meynden niemant meer als hy,
In vremde landen verder had geweest,
Maer een die by sat, en die hoorden aen,
Bekenden wel hy was in t'reysen cloeck,
Nochtans sey hy, ick heb een reys de gedaen,
Soo verre van hier, en in alsulcken hoeck,
Dat ick mijn handt cost houwen voor het ghat,
Daer t'wint uit comt, wat dunckt u nu van dat.

58. *Dronckaerts spreken altemets de waerheydt
soo wel als kinderen en zotten.*

Clappaert met anderen zijnde in de wijn,
Daermen vermaende wat van eene vrouw,
Sy is sey hy, een vercken oft een swyn,
Want sy haer niet en draecht gelyck sy sou,
Maer soo haer dit is weer geseyt geweest,
Ken wel my daer mee sey sy, niet quellen mee,
Want hy bekendt is voor een droncken beest,
En droncken zijnde, wist niet wat hy sey,
Maer anderen wisten daer een spreekwoordt was,
Dat sey men vrint, *In vino veritas.*

59. *De grootheyt van de liefde om roem van te dragen.*

Moxus die sey zijn vrysteer hem beminden,
Soo uitter maeten seer als wesen mocht,
D'welck door subtile vraeghen uit te vinden,
Hy had het oec genoechaem ondersocht,
Te weten, oft hy reysden voor een jaer,
Oft sy oock wel te vreden waer daer mede,
En bemerckten, dat het seuen waer,
Sy soud te vreden zijn dat hy soo dede,
Och sy my mint, sey *Moxus*, al soo seer,
Sy waer te vreden, quam ick nimmermeer weer.

[p. 27]

60. Botticheyt gepromoveert om geleertheyt ongelyck te doen.

Soo een Doctor, had in effect volbrocht,
Een schoon curatie van een groot persoon,
De loosheyte heeft de middelen gesocht,
Om te verminderen, verdiende loon,
Soo heeftmen dan een Doctoerin gevonden,
Eertydts de maert in een Aptekery,
Die haer als cacks het stuck heeft onderwonden.
Al oft het niemant cost voldoen dan sy,
En wel mach sy haer oock daer van beroemen,
Want sy can tienderley gebreken noemen.

61. Jonge lie meynen dat oude lie zot zijn, maer oude lie weten dat jonge lie zot zijn.

Soo twee personen eene dochter vryden,
Den eenen zijnde van bedaeghde jaeren,
Den anderen jonck, die d'outste hy benyden,
Om dat hy soo quam vrijen oock aldaer.
Op eenen tydt, soo sy te samen waeren,
Daer oock de dochter tegenwoordich was,
De jongste vraeghde d'outste van zijn jaeren,
Ken weets niet wel sey hy, op dese pas,
Maer esels ouwer zijn, can ick verclaeren,
Die twintich zijn, dan mans van sestich jaeren.

62. Liberalityt in woorden, en excuseert niet vreckicheyt in wercken.

En die van vreckicheyt was genoteert,
Soo hy by gilden sat in compagnij,
Wilden hem houwen als gerenomeert,
Van liberaliteyt soo veel als sy,
En sey, hy had soo wel als iemant daer,
Een croon gereet, altoos te dispenderen
Ick weet, antwoorden eenen dat is waer,
Maer ghy en soeckt die croon niet te verteren,
Dan dat gereet te hebben, te bewaeren,
Want anders cost ghy dat daer toe niet spaeren.

[p. 28]

63. Ten zijn de quaetste siecten niet, die hun selven connen cureren.

Een dochter die haer qualyck vondt te pas.
Haere water heeft by een Doctor gedraghen,
Te weten wat daer van de oorsaeck was,
Maer hy haest siende wat daer was geslaegen,
Seyde dat sy haer stellen sou te vreden,

Wandt haere quael dat sou wel overgaen,
Soo hy bemercken coft uit seker reden,
En dat daer was geen medecinen aen,
Wandt d' oorsaeck van haer wee, nu by haer darmen,
In corten tyt soud wesen in haer armen.

64. Fatsoen gevolcht in vol perfectie.

Francois soo hy onlanckx uit Vranckryck quam,
Het scheen hy en wou geen Nederlander wesen,
Alsmen hem Duyts aen sprac, dan was hy gram,
Niet dan *Francois* hy spreken wou noch lesen,
Al opse Frans hy droeg een Franschen hoet,
Mantel en wanbas, broeck en cousebanden,
Met eenen Franschen schoen aen elcken voet,
Een Frans handt-schoen oock, aen bey de handen,
En om heel Frans te wesen sonder yocken,
Hy was versien oock van de Fransche pocken.

65. Bedroch schuijlt oock in vrindschap.

Claes in t'secret verclaerden zijnen vrindt,
Dat met een sloer hy had te doen gehad,
En daerom vreesden dat sy was met kindt,
En om zyn raet, hy vrindelyck hem badt.
Den anderen sey dat hy haer soude spreekken,
En soecken alle saecken te bedecken,
Maer t'was om te voldoen watter mocht gebreken,
En sy met kindt daer door quam, sonder ghecken,
En *Claes* daer van den vader wesen moest,
Door dien dat hy den last best dragen cost.

[p. 29]

66. Van een spreck-woordt, dat de ziel vermoordt.

Een quaed' *Caroigne* die niet dee dan kijven,
Soomen haer raeden, sulckx te laeten,
Om niet daer door geheel in faem te blyven,
Wilde noch tegen haeren raeder praeten,
En van het spreek-woordt maecken haer excusie,
Dat seyt, *tis beter wesen quaet dan zot*,
Wacht u sey dander van soo vals abusie,
Wandt quaet gedreyght is, eene straf van Godt,
Maer met soo seggen, is de duyvel bly,
En denckt, hoe wel spreekt daer die vrouwe voor my.

67. Droefheyts uitvlucht verandert in een clucht.

Een *cramer* die zyn ezel was gestorven,
In een uitspanning toonden groot ont-stel,

Met seggen dat hy daer door was bedorven,
Maer wat hy wou gaen doen dat wist hy wel,
Die lieden mejnden dat uit desperatie,
Sy selven te verdoen hy wou gaen loopen,
Soo gaf hem elck een wat uit goede gratie,
Om dat hy mocht een ander ezel coopen,
Maer wat sey een, had ghy toch vlus voor handen,
De sael vercoopen, sey hy, oft verpanden.

68. Remedie te vroegh, soo quaet als te spae.

Eenen gesont zijnde, en wel te pas,
Nam medecijn, om siecte te beletten,
Uit een opinie dat het noodich was,
De sieckte eer die quam te gaen versetten,
Maer hy hier door de siecte heeft genomen,
Dat zijn gesontheyt heeft geheel verset,
En met de siecte is de doot gecomen,
Dat oock het langer leven heeft belet,
Besiet dan d'ongeluckich eynt van desen,
Die zijn gesontheyt wilde gaen genesen.

[p. 30]

69. Verkeerde middelen ten verkeerde gehoorsaemheyt.

Eenen vent verweten was in compagnij,
Dat hy zijn huysvrouw geensins cost gedwingen,
Ic sal met u gaen wedden seyde hy,
Dat icfe doen sal in hier wastob springen,
Soo gaet hy t'huys, en haer wel sterc verbiet,
Soo stout te zijn als daer te springen in,
Sal desen Ezel my verbieden iet
Antwoorde zy? Ic sal doen mijnen sin,
En spranc daer in sonder meer gewach
En daer me wan den Ezel het gelach.

70. Wonder woort met contrarie wonder geantwoort.

Eenen Nederlander die in Spagnien was,
En in een herbergh over tafel sat,
Hebbende voor hem, soo het quam te pas,
Een hoen gebraden van de welc hy at,
Eenen Spagniaert siende hem het hoen daer eten,
Sonder Oragnien was verwondert seer,
En sey hy had te voren niet geweten,
Het selve daer int lant geschiede meer,
Het waer meer wonder sey den anderen doen,
Die elders te sien eten sonder hoen.

71. Claghende lie en zijn niet soo goet te helpen

als te bejammeren.

Eenen persoon claeghde tot zijnen vriend.
Dat hy hem niet heel wel te pas en vont,
Door dien dat hy gevat had eenen wint,
En winden waeren hem heel ongesont,
Wanneer sey d'ander hebt ghy die gevat?
Giftren sey hy, ontrent de seven uren,
Och sey den andren hoe verdriet my dat,
Die moghelijck d'oorsaeck ben, van uwe trueren,
Want in de waerheyt, ten is niet gelogen,
Recht op dien tijdt, is my eenen windt ontvlogen.

[p. 31]

72. Wysen raet om te beletten gemeijnde quaet.

Twee boeren saghen eenen toeback dronckaert,
Die rooick en stanck, ten neus en te mont uit gaf,
Alsoo hy sat als eenen Bacchus pronckaert,
En wel verwondert waeren sy daer af,
Den eenen meijnden hy quam uit de hel,
Menschen hun ingewandt te leeren branden,
Och sey den anderen, dat en waer niet wel,
Secten genoch zijn alreets in de landen,
Maer te verminderen dusdanige plagen,
Twaer beter hem weer in de hel te jagen.

73. Onmanierlyckheyt met manserlycke redenen ge-excuseert.

Een Joufrou die haer wermden by de vier,
Riep haere knecht het vier wat op te stoken,
Maer met het stoken hy soo craeckten schier,
Al oft hy iet van achter had gebroken,
Wel beest sey sy wie kendt u daer soo coen,
Dat ghy voor my soudt dorven sulckx bedrijven,
Ken wist niet sey hy, dat ghy t'wilde doen,
En daerom bid ick, en wilt my niet bekijven,
Wandt in de waerheyt had ick sulckx geweten,
Ick had gebeydt, dat ghy had eerst gescheten.

74. Alle dingen en zijn niet soo sy genomen werden.

Eenen hem roemden zijnder edelen stam,
Daer in hem selven niet veel deughden en waeren,
En sey, geen eer cost grooter zijn dan quam,
Ge-erft van ouders, en van lange jaeren,
Maer sey een ander, die sulckx eerst vercregen,
En haddent van hunlie voorsaeten niet,
Soo waeren sy dan min, van eelheys wegen,
Dan die wiens eelheyt is door hun geschiet.

Soo sie ick dan, die d'oorzaeck zijn geweest,
Hebben minst eer, en t'minst verdienders meest.

[p. 32]

75. Rijpen raet tot een rijck houwelijck.

Een die tot houwen wilde hem begeven,
Quam by een goede vriend om raet te vragen,
Daer wil my een, sey hy, zijn dochter geven,
En in haer schoonheyt heb ick groot behagen,
Een ander mach ick hebben heel vol deughden,
Een ander die wel van groot afcomst is,
Een ander met veel gelt, en gelt maect vreughden,
Een daer nae heb ic meesten treck gewis,
Om wel haer gelt sey dander, te behouwen,
Maect dat ghy oock t'geluc met een meucht trouwen.

76. Profijtelyck bedroch voor de gene die bedrogen is.

Alsoo Jan Dod een dochter soud' gaen vrijen,
Hy zijnen vriend mee brocht voor hem te spreken,
En met de dochter liet hy hem betyen,
Dat hem absent geen voorspraeck mocht gebreken,
Maer desen vriend die was Jan soo gewis,
Dat voor hem selven hy haer heeft gecregen,
Die sulcke quaet stuck vlees geworden is,
Dat Jan blij was, van dit bedriegens wegghen,
En zijnen vriend vergaf met goey sententie,
Die voor hem had getrouwt zijn penitencie.

77. Van devote dronckenschap.

Stoffel stont vroeg op, in de morgen stont,
Om nae de kerck te gaen alsoo het scheen,
Maer onderwegen hy geselschap vont,
Die in de herberg leyden hem met een,
En twas maer om een pintken al gedaen,
Dan doen dat op was gincmen wederom tappen,
Tot dat niet een cost op ziin beenen staen,
Noch wijs propositen toonen door zijn clappen,
Maer Stoffel om zijn devotie niet te missen,
Ginc nochtans op zijn knien sitten pissen.

[p. 33]

78. Sotticheyt onder sotten en schaemt hem niet.

Een in t'geselschap zijnde daer de rest
Sotte propositen gingen al uit slaen,
Meynden hy moest soo vry zijn als de best,
Met sotte wijsheyt ooc wat om te gaen,

Maer soo daer eenen zijn proposten hoorden,
Hy sey dat met sulcke sotheyt te vertellen,
Men mocht wel seggen dat hem toebehoorden
Een cap te dragen geciert met bellen,
Daer souw ic sey den anderen, niet nae vraegen,
Als al die hier zijn, ooc gaen bellen dragen.

79. Hoe haest dat eenen boer leerden Latijn vestaen.

Een deel Studenten waren eens by een,
Sittende in een herbergh by de vier,
Soo quam daer ingegaen eenen boer alleen,
De smaec te proeven van het beste bier,
En soo hy wilde hem van achter warmen,
Alsoo de vlam vast branden in zijn roc,
Ecce sey doen eenen student, och armen,
En ecce sey een ander ooc uit joc,
Op t'lest den boer opspringende heel ras,
Sey dat hy wist ooc nu wat ecce was.

80. Het sien genuchten, daer ongelucken worden cluchten.

Een drol soo hy te Loven in de Stadt
Gereden quam, is van het peert gevallen,
Diep in de sneeuw, en recht plat op zijn gat,
Nochtans van letsel creegh hy niet met allen,
Maer soomen loech, dat sulcx was soo geluct,
Tis wel een saec sey hy om te noteren,
Want met mijn billen staet het daer gedruet,
Op dat de clercken die nu ooc begeren,
Dat het mach lang hier in memorie blijven,
Den dagh en datum daer by mogen schrijven.

[p. 34]

81. Onmanierlyckheyt is quaelyck met botticheyt ge-excuseert.

Soo in een herbergh daer den weerd' meezat,
Veel gasten aen de tafel hadden gheten,
Een onder andere die met hunlie at,
Had in toe-tasten, hem seer wel gequeten,
En soo daer permisaen op de tafel quam,
Hy daer een hump af sne, was groot genoeg,
De weerd' doen seyde, zijnde half gram,
Met permesaen en gaetmen niet te ploech,
Jae sey den anderen, is dat permesaen?
Om een querrel, moet ick noch weer daer aen.

*82. Van alderley spel oft sanck dat baet mee
brengt, heeft best geclanck.*

Eenen Abt aen tafel quam te discoureren,
Met die, die met hem tegenwoordich waeren,
Wat instrumenten dat elck hoorden gheren,
Soo van windt instrumenten, soo met snaren,
D'een prees de'een, dander dandere soort.
Elck dat hem doch de soetste clanck te geven,
En soo den Abt een ieder had gehoordt,
Hy riep de zot, die daer stont hem beneven,
En wat hem best aenstont, heeft hem gevraeght,
Den refter bel sey hy, my best behaeght.

83. Middel gesocht om schult te betaelen.

Soo aen een tafel onder meer persoonen,
De vaer en zoon neftens malcanderen saeten,
Den zoon hem alsoo ongeschickt ginck toonen,
Met tegen zijnen vader soo te praeten,
Dat hy hem heeft een goet sufflet gegeven,
En soo den zoon ontfangen hadde dat,
Hy heeft terstont oock voor den cop gedreven,
Eenen die op zijn ander zijde zat,
Laet dat rondt om gaen sey hy, sonder faelen,
Op dat een ander mach mijn schult betaelen.

[p. 35]

84. Hy is met ernst te vreden die geen geckerny en can verdragen.

Eenen foo hy had een sufflet gecregen,
Vraeghden de geen die hem dat had gegeven,
Of sulcks oock quam uit gheck oft jockens wegen,
Oft dat hy t'had opsettelyck bedreven,
Ken heb met u sey dander niet gegheckt,
Ick meynden ernst, wel mach het u becomen,
Jae sey den andren, nu dat ghy soo spreekt,
Soo weet ick hoe het mach dan syn genomen,
Maer dat het waer in gheckerny gedaen,
Alfoo te ghecken, staet my gheensins aen.

85. Gemeriteerde achterclap.

Wie mach hy zijn sey eenen, die daer ghaet,
Het schijnt het wesen moet een viesen gheck,
Al ghaet hy sey den anderen, op de straet,
Als eenen siecken mens, ick hou hem voor een sleck,
Want als een Sleck is in een huys geweest,
Sy achter langs de muren laet haer streken,
Waer door de vuylicheyte van dese beest,
Blyft dat sy daer geweest is, tot een teken,
Soo desen sleckmens, daer hy ghaet of staet,
Van vuylicheyte de tekenen achter-laet.

86. Middel gebruyckt om de melancholie te verdrijven.

Eenen heer heel melancholyck op sijn caemer.
Soo hy ghinck wandelen over en weer,
En moghelyck peysende t'mocht wesen jaemer,
Dat hy causeren souw sijn eyghen zeer,
Een bommecraeck van achter uit liet vliegen,
Waerop sijn knecht terstonts een ander liet,
Hoe sey den heer, can uwe poort niet swiegen?
Ten is mijn heer sey hy, niet soo geschiet,
Want het den Eeho maer en is geweest,
Oft wederclanc, van uwen eyghen veest.

[p. 36]

87. De scheer wert meer gebruyct dan van Barbiers, oft laecken-snijders.

Een buyte man gecomen in een slat,
Ginc in een herberg daer het schaep uithinck,
En soo hy had aldaer gegeten wat,
De weerdin die de rekening ontfinck,
Die nam hem af buyten de schreef soo seer,
Dat wel verwondert zijnde hy haer raeden,
Het schaep niet uit te hangen dan de scheer,
Maer sijn bequamen raet ginck sy versmaden,
En vraeghden hem waer datmen ergens giet,
De scheer van buyten en van binnen niet?

88. Alle vrouwen gebreecken connen qualijc van Doctours genesen worden.

Soo Griet onlangs heel qualijc was gestelt,
Men haelde de Doctours om raet te vragen,
D'een sey, sy was met Cholera gequelt,
Een ander sey, het lach haer in der magen,
Den derden sey, men hoorden haer te laeten,
In het hoofader, en veel bloets te trecken,
Jae sey haer man, my dunct dat het mocht haer baeten,
Want in haer hoofd het leet haer, sonder gecken,
Hy geer wel wist waer zijnen schoen hem vrong.
Want in haer hoofd gelegen is de tong.

89. De waerheyt wilt niet altoos verswegen blyven.

Een Hollants dochter aen haer moer en vaer,
Claegden hoe al de werelt was genegen,
Te spreekken quaet van niemant meer dan haer.
Want sy bemerkten elc een was haer tegen,
Maer dochter seyden sy hoe can dat wesen?
Ist mogelijk datmen u alsoo tracteert?

En segt ons toch waer uit is dit geresen?
Want sulcx te hooren ons voorseker deert,
Wat sal ick seggen sey sy, lieve vaer,
Anders dan dat ick maec het ooc daer naer.

[p. 37]

90. Minst gevreest, dat meest geschadicht.

Moy Jouffrou, Allemans wordt seer verschrickt,
Als sy maer siet een vorsken voor haer springen,
Oft van te hooren spreecken ongeschickt,
Oft datmen maer een muys by haer en soud bringen,
Een roer afschieten maeckt haer heel verveert,
En oock het bassen van een grooten hondt,
Crabben sien cruypen, sy geensins begheert,
Een vis te eten, is haer ongesondt,
Wandt haere maeghe, en can geen vis verteren,
Maer sy en vreest niet, dat haer vlees can deren.

91. Claer bescheet om dubieuse twijfel te schouwen.

Eenen persoon wat lang van huys absent,
Zijn huysvrouwe was geleghen van een kindt.
Den man en heeft dat niet voor zijn bekendt,
Maer toonde hem qualyck daertoe gesindt,
Wel sey de vrou, twyfelt ghy dan daer aen,
Ick weet wel raet om dat te remedieren,
Dat ghy, en al de wereldt mach verstaen,
Het hoordt u toe, sonder te repliceren,
Ick schenck het u, uit vrijmoedich courage,
Soo hoordt het u oock toe dan, door schinckage.

92. Woorden met wercken niet bevesticht.

Een wordt gevraeght, aengaende een persoon,
Die door officie quam te zijn verheven,
Oft hy hem droech, alsoo hy was gewoon,
Oft was verandert in manier van leven?
In zijn manieren sey den anderen weer,
Hy is alsoo courtois, als vante voren,
En die met hem tracteren, nimmermeer
Niet een quaet wordt en sullen van hem hooren,
Want inder waerheydt, al zijn deught geschiet,
In goede woorden, maer in de wercken niet.

[p. 38]

93. Van een conscientieusen woeckenaer.

Eenen bedelaer seer om een aelmoes badt,
En sey den genen daer hy t'van begheerden,

Hy bidden wouw dat onsen heer om dat,
Hem tienmael dobbel geven soud' de weerden,
Den andren vraeghden wat hy hem liet dencken,
Met hem en met ons lieven heer te ghecken,
Souw ick sey hy, u een aelmoes schencken,
En meynen soo veel winst daervan te trecken,
Ick sal my wachten hope ick, al my leven
Myn gelt op soo groot woecker uit te geven.

94. Een danckbaeren soon, synen vader den hemel wenscht.

Eenen armen jongen by een moyart quam,
En badt hy wilde hem een aelmoes geven,
Den moyaert hierom is geworden gram,
En heeft hem om sijn bedelen bekeven,
Den jongen sey hy was een vaerloos kint,
En daer door was gedwongen soo te gaen,
Den moyaert was noch qualycker gestint,
Doen hy had van den jongen sulckx verstaen,
En swoor, dat waer hy vaerloos, op sijn ziel,
Hy'n souw niet bedelen gaen gelyck een fiel.

95. Een bedeckte trony en bedeckt de schande niet.

Een kinckel boer also hy quam gegaen,
Creech cackens noot en maecten hem gereet,
Recht soo de lie passeerden op de baen,
En daer manierlyck neder sat en scheidt,
Syn trony hy eerst deckten met sijn hoet,
En keerden bey sijn billen tot de lien
Foy beest sey een, wat sit ghy daer en doet,
Schaemt ghy u niet, dat u de lie bestien?
Wel dey den boer en wat bescheet is dat?
Can my oock iemant kennen aen myn ghat?

[p. 39]

96. Een seer sorgvuldigen zoon, om zijn moeder te voldoen.

Alsoo eens huysmans zoon gaen dienen wou,
By eenen Heer, woonachtich in een Stadt,
Sijn moeder doen hy nu vertreeken sou,
Haer eenen brief te senden seer hem badt,
Indachtich zijnde, zijnder moeders last,
Soo zijnen heer had eenen brief ontfanen,
En dat gelesen, desen goeden ghasst,
Peysende hy daer mede hadt gedaen,
Van, hem ootmoedelyck den brief versocht,
Dat hy die aen sijn moerken zenden mocht.

97. Onbehaegelyck is den craey altoos die is craeyende quaet verweer.

Alsmen ghaet *Contradictor* iet vertellen,
Van nieuws dat goet is en ons mede ghaedt,
Soo sal hy hem terstont daer tegenstellen,
In t'allegieren van contrarie quaet,
Dat hy soo spreeckt heel opse Hugnenots,
K'en weet niet wat de oorsaeck wesen mach,
Maer zijn manier van doen staedt wel soo schots,
Als ick van iemandt oit my leven sach,
En hier van can ick geven geen bescheet,
Dan dat zijn ziel dwers in zijn lichaem leet.

98. Ondersoeck van d'oprechtheyt van gepretendeerde patriotten.

Is *Ghues-berecht* eenen goeden patriot?
Hy is den droes sey eenen die hem kenden,
Die hem gelooven, moeten wesen zet,
Wandt hy is vriendt van die de landen schenden,
Jae die sy hebben willen transportereren,
En in effectt verraeden en vercocht,
Met over leveren aen onrechte heeren,
Daerdoor in slavernij te sijn gebrocht,
Sijn dit sijn patriotten neen wel grooven,
En groote zotten die oock stulcx gelooven.

[p. 40]

99. Redenen van restitutie van gestolen goet.

Eenen die soo hy een mantel had gestolen,
Badt eenen dat hy dien bewaeren wou,
En op beloften heeft hem sterck bevolen,
Dat hy t'aen niemandt anders geven sou,
Maer hebbende verstaen wie dat behoorden,
Hy gaf den eygenaer den mantel weer,
En soo hier tegen iemandt maecten woorden,
Eet soo te breecken, sey hy, breect geen eer,
Wandt wie heeft de rechtverdicheyt meer lief,
Die dat den eygenaer weer gheeft oft den dief?

100. Monsteringe van simpel soldaeten.

Maer zijn het niet oprechte simpel soldaeten,
Die mejnen dat het wesen mach on-eer,
Gestolen steden van rebellich Staeten,
Restitueren aen hun eyghen Heer?
Het schynt sy 'n weten niet daer staedt geschreven,
Gheeft aen den Coninck dat hem toe behoort,
En daerom nae een miserabel leven,
Heel cael betoovert door Calvinus voort,
Sy caes-vercoopere arme slaeven sterven,

Liever dan ryckdom door recht doen te erven.

[p. 41]

**NIEUWE GECOMPONEERDE
EPITAPHIEN, ofte GRAFSCHRIFTEN,
Op verscheyden persoonen, ende oorsaecken des doots.
Waer in getoont wort,
Varieteyt van scherpzinnighe concepten,
met oock explicatien van dien.**

**ADVERTISSEMENT
van den Autheur tot den Leser.**

Al stel ick niet nae ordenlijck bescheyt,
De Epitaphien van een ieders doot,
Ick stelfe liever nae hun qualiteyt,
En altemets soo t'my oock comt in t' hoot,
En ist dat sy niet al en succederen,
In orden recht nae qualiteyten tijt,
Siet daer niet nae maer wilt my excuseren,
En denckt Poeten zijn van sulcx bevrijt,
En daerom ick de leser geve de weet,
Ick doe niet als *Heraud*, maer als *Poeet*,
Memorie houdende soo van de daeden,
Van goede menschen, als oock van de quaeden.

R. V.

[p. 42]

**1. Epitaphie op de doot van Coninck *Philippus* den
tweeden van Spagnien, &c.**

Hier leet Philippus, oft den Coninc groot,
Aen wie de Son haer selve obligeerden,
Om met te schijnen op des aertrijcks cloot,
Dan altoos ergens daer hy commandeerden,
Maer hoe wel, hy soo veel had' over-al,
Nochtans de menichte van zijn weldaeden,
Gingen de recht soo boven in't getal,
Dat reden heeft de danckaerheyt geraeden,
In menschen herten die te registreren,
Want op geen zerck cost men die al graveren.

Explicatie.

Datmen de weldaeden van desen grooten Coninck soude beschrijven, de materie en subject soude soo groot wesen, datmen daer van een gheheele volume soude behooren te maecken, laet het dan den Leser hier ghenoech zijn te verstaen, dat hy de aldergrootste voorstaender van het kersten gheloove is gheweest, die in zijnen tijt in de werelt was, soo wel teghen Mahometaensche vyanden van de Christenheyt als teghen de Calvinische vrienden van dese vyanden, die desen Coninck hebben in Oorloghe in *Europa* ghehouden, waer door hy de Mahometanen uit *Europa* niet en

heeft connen verdrijven, door welcke devoiren de duyvel en Mahomet, zijn te samen verobligeert Calvinus en Calvinisten te bedancken.

2. Epitaphie op de doot van Coninck *Philippus den* derden van Spagnien, &c.

Philippus, derden Coninck (nae de tweede)
Van dien naem, bezat zijns vaders rijcken,
En hem in zijn weldaeden soo nae dede
[p. 43]

Als eenen Soone zijn Vader sou gelijcken
Meer soo de doot, den tijt en gunden niet,
Om alles te volbrengen dat hy begeerden,
Noch een Philippus hy oock achter liet,
Sijn ongedaen devoiren te aenveerden,
En hope aensiende, wat hy doet alree,
Belooft hy meer sal doen dan d'ander twee.

Explicatie.

De belofte dat de hope gheeft is ghefondeert op de groote cloeckheit van desen Coninck soo wel beginnende in soo jonghe jaeren. Want hebbende met de gratie Godts d'apparentie van soo veel toecomenden tijt, hy can daer door des te meer groote ende Conincklijcke daeden doen, teghen de malicie van de vyanden van het gheheel Christenheit ende hun adherenten tot de meerdere glorie Godts, ende de welvaert van de gantsche werelt. Amen.

3. Epitaphie van Don Johan de Austria.

Ick creech victorie tegen boose Turcken,
En hebbe gestreden tegen Gheusche urcken,
Tot dat de pest en doot te saemen quaemen
My overwinnen int Casteel van Naemen,
Anders had ick getracht voor Gheusche quanten,
In Nederlant te vinden een Lepanten.

Explicatie.

Don Johan de *Austria* heeft teghen de Turcken de groote victorie van *Lepanto* ghecreghen, en had hy moghen leven hy had zijn devoir ghedaen om alsoo groote victorie tegen de Turckens geallieerde Nederlantsche vrienden te vercrijghen.

[p. 44]

4. Epitaphie van Alexander Farnesius Hertogh van Parma.

Mijn Neerlants voorsaet my exempel liet
Een nieuwe Lepantsche strijt om te volbringen,
Maer tis door Vrancrijcx oorsaeck niet geschiet,
Daer ick hebbe Hugenootten moeten dwingen,
Nochtans in Neerlant blijven moet memorien
Van mijn Stocada en noch meer victorien.

Explicatie.

Door de Stockada quam desen Hertoch de Stadt van Antwerpen te winnen, die oock door zijn vromicheydt veel andere Nederlantsche steden ende plaetsen ghewonnen heeft.

5. Epitaphie op de doot van den doorluchtichsten Erts-Hertoghe Albertus.

Alsoo de doot tot droefheyt van de vromen,
Den Prince Albertus heeft van hier genomen,
Hemel geraeden vont te ordoneren,
Om hem in drij partijen te bekeeren
D'eerst was de ziel, en die Godt selver nam,
Want door haer suyverheyt, sy hem toequam,
Het lichaem wesende van minder weerden,
Natuer hier resteerden op der aerden,
Maer al zijn deughden die ontallijck waren,
Neerlant weeft min bedroeft, ghy cont beclyven,
Sijn deughden, tot u deugt, noch by blijven.

[p. 45]

Explicatie.

Desen deughden-rijcken Prince gestorven zijnde is de Infanta zijn alderdoorluchtichste weduwe haer toonende van Godt met soo veel deughden begift te zijn, dat het schijnt dat haer deughden nae zijn doot verdobbeleert zijn, als hebbende by haer nu te samen de deughden van den Allerdorluchtichsten Prince haeren Man, ende haer eyghen deughden mede, waer door sy in claerheyt der deughden soo schoon blinckende is, dat haer de naem van *Clara* des te bequamer mach toe-gheeyghent worden.

6. Epitaphie van *Maria Stuard* Coningin van Schotlant.

Bloet ende traenen t'samen sijn vergoten,
Van een schoon lichaem, en tien duysent oogen,
Doen Majesteyt onachtsaem is verstoten,
En als een lam tot offerand getogen,
Maer het root bloet, dat uit haer lichaem schoot,
Onwillich om te vallen op der aerden,
Vloog in hun tronien die te maecken root
Die dit soo vuyl vilainich feyt causeerden,
En liet hun achter eeuwichlijck te erven,
De schand van dese Princesse te doen sterven.

Explicatie.

Dese Coningin van Glorieuse memorie wesende door haer Gheusche rebellighe ondersaeten ghepersequeert, was van *Elizabeth* Coningin van Engelandt begheert in *Engelandt* te comen, by alsoo verre als sy niet en [p. 46] cost in haer eyghen lant gherust wesen, daer dese valsche Coninginne haere rebelse ondersaeten met raet ende daet was vreeselijck teghen haer assisterende. Maer dese Coninginne van *Schotlant*, gheen mistrouwen hier van hebbende, in *Engelant* ghecomen zijnde, is

van *Elizabeth* vast ghehouden gheweest, als haer ghevanghene, ende soo ghebleven is bycans twintich jaeren, sonder dat *Elizabeth* heeft haer oft willen sien oft hooren spreecken. Ende als dese t'onrecht ghevanghene Coninginne de middel ghesocht heeft, om uit haere ghevanckenissen te gheraecken, soo heeftmen haer gheoordeelt tot der doot, ende ter doot ghedaen als een criminel ondersaet, daer sy eene abslothe ende sovereyne Coninginne was, het welck een van de schandelijkste acten was, dat oyt in de werelt onder den decmantel van de Justitie is gheschiet.

7. Epitaphie van Elizabeth, Coningin van Enghelant.

Hier inder aerden men haer lichaem stack,
Die haeren eet perfidieuslijck brack
Die oproer over al socht voorts te stouwen,
En veel verdee rebellie t'onderhouwen
Die Jesabel in wreetheyt ging te boven,
En door geweld de menschen dee gelooven,
Dat van de kerck sy was het overhoot,
En ordoneerden t'louchenen de doot,
Die oock den Turck geacht heef als haer vrient,
En om geen deugden rechten lof verdient,
En soo sy quam haer leven hier te enden,
Gestorven is oft sy Godt niet en kenden.

[p. 47]

Explicatie.

Dese Coninginne soo sy van een Catholijck Bisschop inde groote kerck van *Westmunster* ghecroont is gheweest, voor den hooghen Autaer daer sy Missen hoorde, heeft solemnelijck haeren eet ghedaen, te onderhouden de Catholijcke religie van alle haere Christelijcke voor saeten de welcke belofte ende eet sy presentelijck ghebroken heeft. Sy heeft de rebellen van Vranckrijck, Schotlant, ende nederlant gheassisteert niet tegenstaende dat sy hun Princen voor hun oprechte ende wettighe sovereynen bekent heeft.

Sy heeft veel Priesters ende dienaeren Godts om de Catholijcke religie ter doot ghedaen, veel ghebannen, veel ghekerckert, ende veel Catholijcken om haer consistorie gheruineert.

Sy heeft de titel aenghenomen van overhoofd oft opperste regeerder van de kerck, in haer lant te wesen, ende gestatueert dat degene die weygheren soudon sulcx by eet te bekennen soude moeten de doot sterven als verraeders. Sy heeft corespondentie met den Turck ghehouden, en hem gheassisteert. Sy en heeft gheen acten ghedaen van eenighe lofweerdighe deughden. Sy is soo ongoddelijck ghestorven datmen niet weten en can dat sy een ghebet gesproken heeft oft soo veel als Godt eens ghenoeemt.

8. Epitaphie op de doot van *Guiliemus van Nassauen Prince van Oragnien.*

Hy die zijn wettich Heer was ongetrouw,
En door rebellie deed' het lant bederven,
Soo t'de predestinatie hebben wouw,
Door-schoten zijnde, quam subijt te sterven,

[p. 48]

Tijt van berouw was hem daerdoor ontnomen,
En Godt weet waer de ziel is hen gecomen.

Explicatie.

Eenighe uit malitie e,de eenighe uit onwetenheydt willen sustineren dat desen Prince is gheweest eenen grooten Patriot, oft beschermer van de Nederlanden. Daer hy ten contrarie de grootste oorsaeck is geweest van des Nederlants ellenden, ende de ghene die de landen ghesocht heeft te verraeden door over te leveren aen vremde ende onwettighe Heren, waer door datse mochten ghebrocht worden in ghedurige slavernij.

Van wat religie dat hy was, is onseker, door doen dat hy een protecteur oft beschermer was van veel verscheyden Religien.

Waerschouwingen had hy ghenoech, om hem tot Godt en zijnen wettigen souvereyn te reconcileren, doen hy eenighe aanslaghen des doots gheschapeert hadde, maer persisterende hartneckigh int quaet, soo heeft Godt opt leste ghepermitteert dat hy tot een quaet en subijt eynde ghecomen is, dat nae de leer van zijn eygen Geusen soo moest wesen, om dat het alsoo gepredestineert is geweest van God daermen met meerder waarheyt sorgen mach, dat het niet ghesproten en is uit predestinacie, maer ghepermitteert om dat het verdient was.

**9. Epitaphie van Guilielmus Philippus Prince van Oragnien &c.
den zoon vanden voorghenomden Guilielmus Van Nassauwe.**

Ick in successie quam mijn Vader naer,
Maer in erreuren en volgde ick hem niet,
Want hy verliet zijn ouwers alle gaer,
[p. 49]

In t'geen dat recht geloove en trouw gebiet
Soo ben ick niet ghewecken van de baen
Van trouw en recht al heeft hy soo gedaen,
Maer ben gebleven by voorgaende vromen.
En ben met hun tot salich eynd ghecomen.

Explicatie.

Daer worden veel menschen gevonden die hun in groote erreuren misgaen, die nochtans door de reden connen ghebrocht worden om die te sien veel eer dan te bekennen en soecken te remedieren. Soo is het gheweest met den voorghenomden Vader van desen *Guilelmus Philippus* Prince van *Oragnien* door dien dat hy zijnen soon beter raet ghegeven heeft dan hy selver heeft willen volghen, want nae dat hy hem selven den beschermer vande ketters gemaect hadde, soo heeft hy hem gheraeden stanthaftich in de Catholijcke religie te blyven, ende consequentelijck in de ghehoorsaemheyte van zijnen wettigen Heer ende Souvereyn den Coninck van Spagnien ooc te blyven, ende desen raet gaf hy hem doen hy noch te Loven ter scholen lach, ghelyck desen Prince *Guilelmus Philippus*, dicmaels aen verscheyden geloofweerdige, ende persoonen van qualiteyt verclaert heeft.

**10. Epitaphie op de doot van Francois Hercules Hertogh van d'Alanson,
eertijts Archiducque van Brabant.**

Die hunnen eyghen Heer waeren ontrouw,
En my te onrecht maeckten hunnen Heer,
Soo ick hun als hun Heer regeren wouw,
Verdreven my met schand en met oneer,
Berouw nochtans is my getrouw gebleven,
Tot in de leste ure van mijnder doot,
En heeft d'Ambitie al de schult gegeven,
[p. 50]

Van mijn disgratien en groote noot,
Als oorsaeck dat de hope quam banckeroet,
Soo van eens Conincx croon als Hertochs hoet.

Explicatie.

Desen Antiduc van Brabant met schand gedwongen zijnde de vlucht te nemen uit Nederlandt naer Vranckryck is te *Chasteau Thyerie* Van melancholie ende droefheyt gestorven, aen den welcken de croon van Vranckryck naer de doot van zijnen broeder den Coninck Henricus den derden gesuccedeert soudne hebben had hy blijven leven, waer op men concluderen mach dat door oorsaeck van het verliesen van zyn geusurpeerde Hertochs hoet van *Brabant*, hy quam zyn possibiliteyt te verliesen, van de croon van *Vranckrijck*.

11. Epitaphie op de doot van Mons. de Lymmay.

Ick Steden stelen eerst in Hollant brocht,
Met openbaer rebellie en verraet,
En hebbe verscheyden middelen gesocht,
Tegen de vromen te bedrijven quaet,
Tot Priesters als een weerwolf ick my toonden,
In t'storten veel van hun onnoosel bloet,
Maer mijnen eygen hont mijn wreetheyt toonden,
Die als een wolf verandert in t'gemoet,
My soo seer beet, dat in dul rasernij,
De doot gecomen is, en haelden my.

Explicatie.

Hy begonst d'aldereerste rebellie in Hollandt door het verraderlijck innemen van de Stadt van den *Briel*. Daer hy noch recht noch actie in geenderley manieren op en hadde, hy toonden hem als een vrede weewolf tegen [p. 51] Priesters ende dienaeren Godts, maer door Godts ghenckenissen zyn eyghen handt hem getoont heeft als een wolf tegen hem, hem soo seer bytende dat hy daer van dul en rasende inde Stadt van Luyck is gestorven.

12. Epitaphie op de doot van Robert Dudley, Grave van Leicester.

Soo door malitie, soo door ydel glorie
Daer iek gecomen was te comandieren,
Door vromicheyt en creech ick geen victorie,
Maer met disgratie moest ick wederkeeren,
Daer ick quam odieus opt lest te sterven,
Suspicie sey dat ick vergeven was,

Daer ick een ander meynden te bederven,
My onverhoets het selve quam te pas,
Nochtans mijn faem van ondeught bleef in t'leven,
Want het vergif cost dat niet mee vergeven.

Explicatie.

Desen Grave van *Lecester*, is uit *Engelandt*, by de rebellen van Hollandt gecomen om hun lieden generael oft opperste veltheer te wesen, die op t'leste soo wel met de Staeten geaccordeert heeft datse clachtboeckxkens d'een tegen dander lieten in druck uit gaen. In *Enghelant*, gecomen zijnde, daer ghinck hy zijn vromicheyt te werck stellen in het wreedelijc ombrengen van Priesters, ende naer dat de legende van zijn boos leven (ter wylten dat hy noch leefden) geschreven en gedrukt is geweest, soo is hy op t'lest gestorven van vergif, soo de generale opinie is geweest, want zijn lichaem open gesneden zijnde nae zijn doot, soo heeftmen gaters in zijn mage gevonden, die van t'vergif doorghegeten waren, het welck vergif soomen seyt hy selver voor een ander gheprepareert hadde, ende het verkeerde vlesken hem gebrocht zijnde, hy dat selver heeft gedroncken.

[p. 52]

13. Epitaphie op de doot van *Jan van ouden Barnevelt*, Avocaet van Hollant

Hier leet den ouden Barnevelt van t'leven quijt,
Door de banden van den Beul en de wraeck van den nijt,
Tot ondiens van zijn Heer hy dienden zijn rebellen,
Die hem straffen als zijn meesters, zijnde zijn gesellen,
Hy verdienden wel van Spagnien een straf te ontfaen,
Die hy dienden tegen Spagnien hebbent hem gedaen.

Explicatie.

Den Coninck van Spagnien, die desen Advocaet van Hollant niet straffen en cost om die misdaeden die hy tegen hem gedaen hadde, heeft hem selven ghedient ghesien in die straf door de gene die den Advocaet dienden in misdaeden tegen hem.

14. Een ander Epitaphie als gesproken van de Advocaet Barnevelt selver.

Had ick mijn rechte meester wel ghedient,
Loon ende eer had ick van hem ontfaen,
Ick dienden mijnen vyant voor mijn vrient.
Die my de doot heeft onverdiend ghedaen.

Explicatie.

Desen advocaet hem begevende in desen strijt van d'ambitie geen secours en heeft gecregen, door dien dat materie van de Staet te groote corespondentie heeft gehad met de predestinatie.

15. Epitaphie op de doot van *Renier van ouden Barnevelt Heer van Groenevelt &c.*

Ick meynden recht te doen sonder Justitie.
In t'revengeren van mijns Vaders doot,

[p. 53]

Maer daerom creeg ic door geweld punitie,
Soo dat mijn lichaem hier leyt sonder hoot,
Verdobbelt is daer door de groote disgratie,
Dat nijt gebaert heeft uit predestinatie.

Explicatie.

Van een vaste opinie sijnde dat zijn vader te onrecht is gedoot geweest, hy meynden zijn doot te revengeren, of soo het schijnt, hy was van weet ende wil dat sulckx soude geschieden, maer niet wetende wat de predestinatie daer van geordineert hadde noch waer hy dat vernemen mocht, soo is hy te cort gesprongen, de lengde van zijn hoofd.

16. Epitaphie vanden doorluchtigsten ende excellenten generael van de Keyserlycke Majesteyt, *Carolus de Longeval* Grave van Bucquoy.

De plaeg van kettters, vyant van rebellen,
Vrees van de Turcken en Mahometanen,
Eer heeft belast dat fama moet vertellen,
Sijn groote weerdieheyt met droeve traenen,
En dat alleen hy is gebleven doot,
Om dat zijn vromicheyt was wat te groot.

Explicatie.

Desen grooten velt-oversten naer admirabel victorien is op het lest door de cracht van zijn groote vromicheyt verder gevoert onder de macht van zijn vijanden dan secours hem heeft connen volgen.

17. Epitaphie van den Heer Lowis Verreycken Ridder.

Wat hoeft het grafqteen vanden Heer vereecken,
Sijn eer en lof in dicht alhier te spreecken,
Daer baet heeft selver voor noch nae zijn doot,
[p. 54]

Niet dorven lasteren zijn deughden groot.
En soo hy hielp onvree twee-maels te inden,
Den derden vree mach hy in Hemel vinden.

Explicatie.

Leughenen comen wel tot aen de ooren van alle menschen maer sy en vinden geen en inganck dan allenlijck in de hersenen van de nydighe oft onwetende in d'een door malitie in dander door onwetenheyt, maer die deughden van desen seer eerweerdigen heer zijn soo generalijck bekent geweest dat de nijt heeft vrees gehadt om van alle menschen gereprocheert te worden, met haer malitie daer tegen te toonen.

Sijn weerdighe devoiren heeft hy getoont in den peijs met Vrancrijck ende daer nae met Enghelandt te helpen maecken, ende om dat de peysmaeckers saligheyt belooft is, soo mach hy door de gratie ende ghenade Godts zijn eyghen peys en rust in den Hemel vercreghen hebben.

18. Epitaphie op Justus Lipsius.

Die met zijn ooghen heeft te rugge gesien,
Nae tyden zijnde lang voorby gegaen.
Om doudt costuymen en ghebruyc van dien,
De werelt hedensdaegs te verstaen,
Tirannich tijt heeft ooc nae oude zeden,
Hem willen hier veranderen in aerde,
En laeten Idioten op hem treden,
Onachtsaem zijnde van zijn groote weerde,
Nochtans zijns lofs versterven heeft geen noot,
Dat leven moet in spijt van tijt en doot.

Explicatie.

Desen excellenten persoon die soo veel wist en die de oude werelt heeft wederomme nieuw connen maecken door het selve te brengen tot nieuwe kennis van menschen, heeft [p. 55] nochtans de weet noyt connen vinden om van een quaet wijf een goede vrouwe te maecken.

19. Epitaphie van Heer Balthazar de Robiano in zynen leven Tresorier van de finantien.

Liefhebbers van de doot laet traenen staen,
Al leet hier doot deuchtsaem Heer Robiaen,
Sijn ziel door Godts genaden leeft in vreugt
En in menschen memorie leeft zijn deught,
Droevich van hem te zijn is dan geen reden,
Die selver bly is rustende in vreden,
En weet hy oock wie hem nu succedeert,
Sijn blyschap is te meer geaugmenteert.

Explicatie.

Onder andere veel en groote deughden waer mede den Archiduck *Albertus* van glorieuse memorie begifticht was, een ende dat niet van de minste importancie is gheweest, en oock waer innen hy den meestendeel van alle de Princen van de werelt te boven heeft gegaen, is dat hy niet allenlijck persoonen altoos ghecosen heeft tot staet en officie die door hunnen ckoeckheyt, van sulcx capabel waeren maer oock die door hun wel bekend edeughden ende Godtvruchticheyt waeren sulcx meriterende. Dit is oock die occasie gheweest dat hy desen Eerweerdighen gheweest Burghemeester van *Antwerpen*, by hem gherroepen heeft ende hem dese omportante officie ghegheven heeft, het welc hy seer wel met lof ende eer heeft bedient. In wiens plaetse den wel kiesenden voorgenoemden Prince, heeft den Eerweerdighen Heer, naer voorgaenden reghel ende reden oock ghecosen die hem in de selve officie nu succedeert.

20. Epitaphie van C. G. wiens zerck spreeckt aldus.

Het wesen mach een wonder reen
Dat ick spreek en ben een steen,
[p. 56]

Hier dee ick hem die eertijts wa
Soo cloeck als ghy en wel te pas,
En soo hy saecken had voor handen,
Van veel affairen van de landen
Die doot die heeft die al belet
En als gevangen vast geset,
En my belast als die Sipier
Dat ick hem moet bewaren hier.

Explicatie.

Veel Menschen vaeren voorts in het disponeren van hun affairen die dickmaels door de doot belet zijn van die te volbrengnen.

21. Epitaphie van eenen seer Ceremonieusen Hovelinck.

Hier in een doot-cleet nu het lichaem leet,
Die soo ceeltijts in ceremonien sleet,
Dat hem de doot uit de werelt nam,
Eer dat hy oit tot de materie quam.

Explicatie.

Desen Hovelinck moetmen verstaen is soo vol ceremonien oft complementen gheweest datter gheen plaetse in hem en was voor ander stof, en daerom wort geseyt dat de doot hem haelden eer dat hy comen cost tot de materie.

22. Epitaphie van A.V.M.

A.V.M. leet begraven hier.
Die in memorie *atque re* was een martelaer schier,
Godt wil hem gunnen zijn hemelsche genade,
Die hem hier op der aerden heeft verlost vande quade
En om dat hy seer de Poesie beminden,
Men behoort hem niet hier sonder grafschrift te vinden.

Explicatie.

Salomon seyt dat hy liever soude wonen met een Leeuwe en met een Draeck dan met een quaet wijf. Met eene [p. 57] die vermaerts was sulcken te wesen heeft desen ghoeden Heer huys gehouden, en hebbende daermede gehadt zijn vagevier op der aerden, soo verhope ick dat hy nu inden hemel is.

23. Epitaphie van N. de Kyfster.

Hier heeftmen N. de Kyfster gestelt
Die uit ginck kyven voor de lie om gelt,
En dat sy noch cost, sy maecte getier
Tegen de doot, en die haer brochten hier.

Explicatie.

Deze kyfster wel wetende met wat besondere gave sy begift was, maeckte professie om voor andere vrouwen en mans (die selver niet kijven en costen) uit te gaen kijven

om loon, haer gesette salaris, is geweest eenen schellinck voor elcke keer, waer van sy de helft moeste hebben op de handt, maer by soo verre dat sy haere wederpartye cost doen crijtende in huijs gaen, so was hare victorie te grooter, en haeren loon nae de discretie van de gene die haer te werck stelde wat verbeteret.

24. Epitaphie van eenen die niet en wist wat te ghelooven.

Hie leet het lichaem van een wonder gheest
Die van soo veel religien is geweest,
Dat soo hy quam te sterven op het leste,
Hy'n wist niet welck te kiezen voor het beste,
En soo mach soecken onder oft oock boven,
Den Hemel van dien die niet en gelooven.

Explicatie.

Als de rechte religie hier niet gevonden en wordt, het is te vergheefs hier naemaels sulckx te soecken, oft eenighen Hemel voor de ghene geordoneert is due sonder geloove comen te sterven.

[p. 58]

25. Epitaphie van Martinus Lutherus.

Hier leet den patriarche van hondert secten,
Die in rumoer de werelt heeft gestelt,
En voor Godts woort vleeslijck vrijheyt preeckten,
En defendeerden onrecht met geweld,
Wel toonende wat raet dat hy heeft gehad,
Doen hy zat met de duyvel zout en at.

Explicatie.

Dat hy met den duyvel soo seer familiaer is geweest dat hy een maet soudts met hem heeft gegeten, dat heeft hy selver geschreven, dat de leeringe die nae dese familiariteijt preeckten, is tot de avantagie van de duyvel geweest dat blijktt door d'effecten te weten dat het de menschen minder geloove doet hebben, ende minder ghoede wercken doet doen. Voorts blijcket ooc van Godt niet te wesen door oneenicheijt van zijn discipelen, want Christus heeft geseijt dat door het beminnen van malcanderen alle menschen souden weten dat sy zijn dissipelen waeren, maer Lutherus heeft selver zijn eenighe discipelen vervloecht ter wijlen dat hy leefden, ende naer zijn doot hebben sy malcanderen vervloecht ende eewichlijck sullen continueren sulckx te doen, op dat sy in alle tijden bekent moghen wesen de discipelen Christi niet te zijn.

26. Epitaphie van Johannes Calvinus.

Hier leet de Rabbin van de Geus gesellen,
Die Luther heeft gesocht te gaen te boven,
Soo in de werelt in romoer te stellen,
Soo in meer quaets te doen, en min gelooven,
Maer wil hier iemant argueren,
Soo laet het Lucifer dan judiceren.

[p. 59]

Explicatie.

Niet alleen onder alle de nieuwe secten die onsen tijdt in de werelt zijn opgestaen, hebben de naevolgers vandese Heresiarche hun getoont de alderpernicieuste sectarissen te wesen, maer oock alle voorgaende soorten van kettersche secten te boven te ghaen, want al is het saecke dat de Arrianen in boosheijt alle ketters te boven ghingen die voor hun lieden opghestaen waeren, nochtans gaen dese die oock verre te boven, al en hebben sy niet soo lang in de werelt gedomineert als sy deden, noch soo groot int' getal zijn geworden als die waeren. Want sy en hebben niet alleen hun boosheijt getoont in Godt selver te lasteren ende beschuldighen van afghrijselijcke tirannijsche, in de geloovighe Catholijcke Christenen wreedelijc te vervolgen, ende hun bloet te storten, in verscheijde Christene landen door rebellie in desloatie te brengen, maer oock in het aenspannen ende alliancien te maecken met Turcken ende mahometaenen, om het geheel Christenrijck te ruijneren en bederven.

27. Epitaphie van Memno Simon.

Doen ick bemerckten Luther had geschreven,
En oock Calvinus elc een voor de zijnen
Soo vont ick my ooc vanden geest gedreven,
Te schrijven t'fondament boeck voor de mijnen,
Het welck verandert door verscheyde rusien
Geworden is den doolhof der confusien.

Explicatie.

Desen Apostaet oft uitgelopen Priester van Vrieslandt, bevindende, dat Lutherus ende Calvinus hun eyghen droomen voor Godts woordt aen hun discipelen uitgegeven ende gerecommandeert hadden, soo heeft hy oock willen doen in het schrijven van sijnen fundament boeck, te weten het fundament des geloofs, voor zijn Idioot- [p. 60] sche navolgers, dat nochtans soo sonder fundament was, dat degene die het gebruijcken, in alle doolinge en verscheyden confusien daer mede blijven.

28. Epitaphie van Jan van Leyden Coninck van de Doopers van Munster.

Dat ick dertiensmis Coninc waer gewesen,
Oft zot alleen dien avont waer geweest,
Soo groote quaet waer daer niet uyt geresen
Als met mijn spelen, Coninck ende beest,
Waer deur ick ginc my selver seer beschamen
Mee Coninck te zijn en sot te samen.

Explicatie.

In t'jaer ons Heeren 1534. namen de herdoopers de Stadt van Munster in Westphalen, en kosen tot hunnen Coninck eenen cleermaker van Leyden genoemt Jan Borkelsoon. Desen naer dat hy twelf Hertoghen gemaect hadde ende veel zotte grillen voorts ghestelt, ende twee jaeren gheregeert, is vanden Bisschop van Munster overwonnen gheweest, ende met gloeyende tanghen ghenepen, hy is met berouwe ghestorven in het Catholijck geloove, ende zijn lichaem is in een ysere keuie gehangen aen Sinte Lambrechts toren vande selve Stadt.

29. Epitaphie van Ley de Schalidecker.

Deckende schalien hoogh al op een dack,
My doen gewesen was, my docht van boven,
De rechte schuyfplaets daer de waerheyt stae,
En hoemen hoorden rechtelijc te gelooven
Want doen ic sach hoe elc met wat besonders
Is voorts gecomen, ic bracht ooc wat wonders
En dee ooc meer dan Luther heeft gedaen
Want aen een staec ic heb het houwen staen.

[p. 61]

Explicatie.

Desen schalidecker heeft geleert datter geen verrysenis des vlees en was, en datter geen duijvels noch helle en waren dan de menschen selver, ende de quellagie die sy hun selven aendeden oft van anderen aengedaen worden. Eenige coopliden van Antwerpen die hy tot zijn dwalingen gebrocht hadde, fournierden hem met gelt om te ghaen disputeren met Merten Luther. Maer soo Luther had verstaen wat hy sustineerde, is hy tegen hem geheel verstoort geweest ende heeft hem doen wederom keeren, ende naer zijn vertreck soo schreef Luther eenen brief aen den Cancelier van Brabant ende eenen anderen brief aen het Magistraet van Antwerpen, seggende daerinne dat desen schalidecker dienden beter verbrant te wesen dan een mutsaert. Hier op wort hy gevangen, ende geconvinceert zijnde heeft zijn ketterye gerevoceert, maer wesende los ende vry gelaeten, soo is hy weder daer aengevallen, ende daerop gevangen zijnde, is hy t'leste verbrandt geweest, op het kiel, buyten Antwerpen.

30. Epitaphie van David Joris soon.

Luther, Calvinus, Memno enden hoop
van Godts woort maeckers waren niet soo cloec
Als ic, diet niet en gaf soo goede coop,
Gelijck ic toonde in mijn wonder boeck
En waeromsoud' ic geen Messias vresen,
Die uyt mijn sepultuer ben ooc verresen?

Explicatie.

Dit Monster was gheboren binnen Gent in Vlaendern, hy is geweest een glaes-schilder ende heeft gewoont te Delft in Hollant van daer is hy vertrocken naer Basel in Switserlant ende is aldaer gestorven, hy gaf hem uit voor den rechten Messias, ende seyde dat hy meer was als eenighen anderen Propheet, jae meer als Christus selver.

[p. 62]

Hy schreef een boeck die hy noemden het wonder boeck waer in onder andere blasphemien hy sustineerden dat den Hemel noch leegh was, waer doormen soude verstaen, dat den Hemel hadde soo veel duysent jaren leeghe staen wachten, om bezeten te zijn van David Joris soon en zijn Discipelen.

Hy beloofden zijn aenhangers dat hy wederomme van de doot verrysen soude, maer zijn afgryselijcke ketteryen comende naer zijn doot etr ooren van de

Lutheraensche Magistraet van Basel soo heeftmen hem opgegraven ende zijn lichaem met zijn boecken ende conterfeytsel verbrant.

31. Epitaphie van heyndrick Niclaesen, autheur van de secte van het huys der liefde.

Hier leet Niclaesen, die soo wel als de besten
Sijn hersenen had vol vremde muysenesten,
Twas wonder dat hem de doot niet wilde myen,
Daer hy uyt liefde had haer mogen vrijen.

Explicatie.

Desen Sectmeester, is geweest eenen sydenlaecken cooper woonachtich eertyts inde malderij straet tot Antwerpen. Hy sustineerde onder andere droomen dat de mensche door de liefde soude mogen vergodedde zijn (dat is als Godt-achtich wesen) ende dat hy mocht maecken dat hy den hemel hier in dit leven mocht hebben ende hiernaemaels oock.

Hy was soo confident in zijn gemeijnde waerheyte, dat hy niet en liet te seggen dat had hy Latijn gecost hy had gegaen zijn leeringe defenderen in t' Concilie van Trenten.

32. Epitaphie van Jacobus Arminius.

Ick was gereformeert gelijk de rest,
Maer door een spleet sach ic noch op het lest,
[p. 63]
Niet tegenstaende al ons reformatie,
Godts laster schuylen in predestinatie,
Maer had ic door een venster claer gekeken,
Soo had ic mogen sien veel meer gebreecken.

Explicatie.

Jacobus Arminius, autheur van de tegenwoordighe Hollantsche Arminianen, (eertijts professor te Leyden) is in d'eerst voor eenighe jaeren gheheel Calvinist geweest, ende soo groote familiere vriend van *Franciscus Gomarus*, dat sy comperen zijn gheweest, ende hebben de kinderen van d'een d'ander reciproquelijcken, over de vont geheven, *Arminius* begonst oyt leste consideratie te hebben op de leer van *Calvinus* aengaende de predestinatie het welck hy bevont te wesen, *dat Godt absolutelijck ende preciselijc ghecosen ende geordoneert heeft eenige menschen tot saligheyt ende eenige menschen tot verdoemenisse, al eer dat sy selver goet oft quaet gedaen hebben: Ende dat aen de gene die Godt uyt een absolute wil geordoneert heeft tot verdoemenisse, hy gedetermineert heeft te weygheren ende dadighlijck is weygerende de gratie dat noodigh ende suffisant is totter saligheyt, alsoo dat sy niet en connen noch mogen gelooven noch salich wesen.*

Tegen dese selve leeringhe heeft *Jacobus Arminius* hem selven gheopponeert, segghende sulcx te wesen tegen de natuer van Godt, *als tegen zijn vrijheyt, zijn rechtveerdicheydt en zijn goetheyt, &c.*

Arminius leer is nae zijn doot door zijn discipelen gedivulgeert geweest, waer tegen *Gomarus* heeft hem geopponeert, ende de *Arminianen* om dat sy in Godts

laster in dit punt van de predestinatie niet consenteren en willen, wordne sy van de Calviniste Gomaristen vervolght.

33. Een ander Epitaphie op den selven Arminius.

Lutherus Hassens leering corrigeerde,
Calvinus corrigeerde Luthers leer,
[p. 64]
Waerom ick niet soo wel als die my leerden,
Ick heb den Bijbel, wat hebben sy meer.

Antwoord.

Och vrient ghy rekent sonder uwen weert,
Want sy de Bijbel hebben en het sweert.

Explicatie.

Hadden sy niet dan Calvinus Godts woortd gehat, de discipelen van Arminius hadden met hun lieden Godts woortd wel genoch daer tegen uitgehouwen, maer het sweert in de handen vanden beul heeft meer cracht gehadt dan den Bibel in de handen van Gomarus, waer van het hoofd van Barnevelt getuygenis cost geven, soo het van zijn lichaem viel en niet spreken en cost.

34. Epitaphie van Heyndrick Daniel Slatius Arminiaensche predicant.

Ick meynden een Orangien boom te snuyen
Die soo my docht wrang vruchten heeft gedragen,
Om daer nae ander oncruyt uit te ruyen,
Wiens gruysel door geweld de landen plaegen,
Maer soo het luckten anders als ic docht,
Den Bijbel met den Preecstoel liet ic varen,
En maer my selven te salveren socht,
Maer dat my is daer over wedervaren,
Waerschouwingh wesen mach te doen gedincken
Dat hy die tappen doet, behoort te drincken.

Explicatie.

Doen desen Slatius gedegusseert de vlucht nam soo de Arminiaensche conspiratie ondeckt was, commende in een herberghe op een dorp hy dede tappen, ende recht soo de weerdinne den pot op de tafel geset hadde, soo quaemen daer eenighe soldaeten in om oock te drincken, maer soo sy in [p. 65] betaelen Slatius voor zijn bier, en droop door sonder daer van te proeven, het welck oorsaeck ghaf van suspicie dat hy wat op zijn leden moest hebben, ende hierop zijn sy hem nae gevolght en hebben hem gevangen genomen.

35. Epitaphie van Jasper vander Heyden Schoenlapper Predicant.

Die eertijts was wel cloeck int clappen,
En seer geleert in oude schoenen lappen,
En daer nae sulcken Predicant,
Als noyt schoenlapper in het lant,
De doot opt leste quam vermoorden.

En heeft daerom veel te antwoorden.

Explicatie.

Seer veel, vande gereformeerde broeders ende susters van opini waeren, dat de doot mocht daerom wel verdoemt worden. Want desen treffelycken predicant het schoenlappen ampt verlaten hebbende heeft zijnen eyghen meester daer hy zijn ambacht by leerden te Ronst in vlaenderen in den ban gedaen, ende de duyvel over geleverd, daarna is hy tot Antwerpen gecomen ende gepreect in de panden van het Clooster van de predic-heeren, daer hy eenen grooten naeloop van de gene die van cleijne hersenen waeren heeft gecregen, totter tydt toe dat hy moest oppacken en loopen naer Hollandt.

36. Epitaphie van een gereformeerde Driakel.

Leser hier leet sonder ydel glorie
Een eersaemen broeder van de Consistorie
Die soo het scheen wel halveling door mirakel,
Ghecosen was, te wesen een Driakel.

[p. 66]

Explicatie.

Desen was eenen boer niet verre van Rotterdam wesende wat degelycker in t'swert op se borgers gecleerden ordinaris, gerescontreert zijnde van een van zijn cameraets, hy vraeghden hem hoe hy soo moey geworden was, waerop den anderen die collecteur van hen gelt voor den armen gekosen was, (die de geusen *Diaken* noemen) seyde dat hy *Driakel* was, in ste van te seggen dat hy diaken was, also dat hy een officie hadde, die hy selver niet noemen en cost.

37. Epitaphie van een Hollantsche Bybel-suster.

Hier text vast Tanneken begraven leet,
Die nimmermeer in boterham en beet,
Maer brocht schriftuer te pas op elck cruymken
Want sy den Bybel had op haer duymken.

Explicatie.

Die Apostelen die alle talen costen spreken, hebben nochtans hun heylighe schriften in verscheyde taelen niet geschreven, waer uit men mercken mach dat sy niet bequaem oft geraeden en vonden de verholentheden Godts tot de vonnissen ende uitleggingen subjecteren van Idiootsche dwasen en dwasinnen, gelyck uitgeloopen monicken en papen gedaen hebben, die als dieven de heylighe schriftuer selver uit de Catholycke kerck gestolen hebben, om die met hun valsche uit-legginge te scheuren en schenden, ende de werelt te vervullen met ontallijcke kettische secten.

38. Epitaphie van een gepredestineerden dienaar.

Hier leet eenen leeraer van de reformatie,
Die den Hemel toe quam door predestinatie,
Daer de plaets stont gereet hy soud' comen te erven.
En nochtans was de geck ongewillich te sterven.

[p. 67]

Explicatie.

De geus-gereformeerde woordendieners hebben onder andere hunne nieuwe artikelen des geloofs, een artikel dat sy moeten vastelyck gelooven dat sy salich sullen wesen, end desen woordendieners sulckx geloovende soo vastelyck als eenighe van de rest, is nochtans soo slecht geweest als liever hier te blyven dan te gaen nemen de possessie van zijn plaetse in den hemel die daer stont naer hem en wachten.

39. Een Epigramme in stee van een Epitaphie op een uitgelopen Minnebroer die in Vrancryc gehangen is geweest.

Een die belooft had te blijven dragen,
De Coord van Sint Franciscus totter doot,
In het volbrengen creegh alsulcken mishagen
Dat hy geworden is eenen hugenoot,
Oft hy dat dee om heyliger te leven
Dan van te voren, wie kan rekening maecken?
Want om de fouten die hy heeft bedreven
In dees Beuls handen quam hy te geraecken,
Die om dat by perfideus was en vals,
Heeft hem de Coord doen draegen om den hals.

Explicatie.

De Stat van Anthonijn in Vrancryc weside om rebellichy belegert vanden Coninck in t'jaer 1622 heeft haer op het leste moeten op geven, op geen ander conditie dan in die discretie vanden Coninck. Doen nu het volck vanden Coninck inde stadt gecomen was sooo heeftmen vyftien personen van de rebellen azengetast, die de oproerichste waeren geweest, elve van die heeftmen gehangen op de Stadt vesten, die andere vier heeft den Coninck gratie gegeven, onder die elve die gehangen waren is desen uitgelopen minnebroeder geweest, die Calvinus woort (dat renderende is [p. 68] tot alle oproericheyt ende rebellie) voor Godts woort hadde aldaer gepreekt.

40. Epitaphie van D.C.K.

Hier leet begraven Cornelis de Kemel
Die de reys genomen heeft nae den Geusen Hemel,
Can hy het niet vinden oft sien om den roock,
De kerc van de Geusen was onsienelijc ooc.

Explicatie.

Alsmen de geusen vraecht waer dat sy in soo lange voorgaende tyden geweest zijn, soo seggen sy dat sy onsichtbaer waeren, maer wat botte pryen zijn sy oock want hadden sy die const behouden sy hadden daer een moy pennerien moghen winnen aen camer-speelders en guchelaers.

41. Epigram by form van een Epitaphie van een Gepredestineerden Dief.

Ic als een broeder van de reformatie,
Geloovende te zijn geordoneert,
Tot salicheyt door de predestinatie
Hebbe daerop lustich ooc gedomineert,
Want waerom hoefden ic my eens te myen,
Van te bedriyven dieverij en quaet?
Als my t'predestinatie cost bevryen,
Van helsche straf en wereltsche misdaet,
Maer t'geeft my nochtans vremd het soo geschiet
Dat het de hel bevrijdt, en t'hangen niet.

Explicatie.

Desen gepredestineerden dief soo seker van zijn salicheyt zijnde als de geusche reformatie hem versekeren cost, heeft zijn vrydom ende privilegie willen te vol genieten, maer [p. 69] vindende daer in op het leste eenige coord-belemmeringe, waer door hy nae dander werelt de reyse moest ghaen nemen, hy heeft oock reden gehadt om verwondert te wesen, aengesien dat het geene dat de meeste straf bevryen can behoort noch meerder cracht te hebben om het minste te bevryen.

42. Epitaphie van *Nicholas Machiaveli*, Florentijn.

Hier leet de Rabbin van de politijcken.
Die geen conscientie heeft in hem doen blijcken
Waer van de oorsaec quam alleen door dat,
Hy selver geen conscientie heeft gehat.

Explicatie.

In zijn schryven en heeft hy geen conscientie getoont, heeft hy beweeginge van conscientie en recht berouw voor zijn doot gecregen, soo veel te beter voor hem.

43. Epitaphie van den Italiaenschen Poet *Aretynus*.

Hier leet Aretijn int d'aerde gedoken,
Die van een iegelijc heeft quaet gesproken,
Uitgenomen van Godt, en sulcx is geschiet,
Alleenlijc om dat hy en kenden hem niet.

Explicatie.

Dit is in effect een overgeset Epitaphie dat in Italien op desen Toscaenschen Poet is gemaect geweest.

44. Epitaphie van die verdroncken is geweest door den Echo.

Door valfsche tongen eenige zijn bedrogen,
Maer ic door spraecke daer geen tong en was,
Heeft Echo oft mijn ooren dan gelogen?
Die niet, maer mijn geloove was wat te ras,
Ic hoorden hem te sien die weder sprack,
[p. 70]
Maer het gesicht, by het gehoor gebrack.

Explicatie.

Dit ongeluck is in Italien geschiet, daer eenen ryende te peerde by nacht heeft gheroepen en gevraegt of hy oock was in den rechten wech, heeft ghemeynt dat eenen mensche weder heeft geantwoort dat het was den rechten wech, ende is soo voorts ghereden daer het peert met hem int water is gevallen.

45. Epitaphie van eenen die sieck zijne heeft nochtans medecijn ingenomen en is daer van siec gheworden en ghestorven.

K'en had geen noot van siecte noch van doot,
Maer by provisie nam ick Medecijn,
Waer door natuer getarget, uit gramschap groot,
Het selve ginc veranderen in fenijn,
Ic medecijnde zijnde wel te pas,
Sio quam Meesters de doot, en my genas.

Explicatie.

Eenighe in Italien hebben voor een manier dat sy twee mael t'sjaers, te weten in de voor ende na somer, Medecijn in nemen, al zijn sy wel te pas, ende dit doen sy om te eviteren ofte afweeren eenige toecomende siecte. Also heeft den desen oock gedaen, ende de remedie die hy in nam teghen toecomende siecte, heeft hem de siecte doen aencomen waer van hy gestorven is.

46. Epitaphie van eenen die gecrabt zijnde aen sijnen duym van zijn eygen cat, is daer van opt lest gestorven.

Hier resideer ic in een ander huys,
Daer in gebrocht door ongeluc wel groot,
De cat mijn duym aenvatte voor een muys,
En crabden dat, en daer van quam ic doot,
[p. 71]
Besiet de doot hoe buyten haer costuym
Sy quam my aen door een gecrabden duym.

Explicatie.

Dit is in Roomen geschiet, daer eenen spelende met zijn cat, is van haer in zijnen duym gecrabt geweest waer uit op het leste de doot gecomen is.

47. Epitaphie van E.E.

Door oorsaec maer van tweemaels est,
Ben ic gestorven als en beest,
Want ic dronc boven dorstens noot,
En daerom lig hier onder doot.

Explicatie.

Eenen duytschen Edelman reysende in Italien belaste aen zijnen knecht, dat hy den wijn soude proeven ende hem de lose geve met te seggen *est d'welc* den knecht gedaen heeft seggende: *est est*. Den heer dit verstaende, heeft vanden goeden wijn

soo veel gedroncken, dat hy daer af ghestorven is, ende daer begraven zijnde heeft
zijnen knecht t'navolghende Epitaphie op zijn graf gestelt.

Propter est est, Dominus meus mortuus est.

48. Epitaphie van eenen Spaenschen Advocaet.

Hier leyt een Advocaet van goet intentie
Int wel te quijten zijnder consciencie,
En maecken daerom soo hy quam te sterven,
Dat die van t'dol huys al zijn goet souw erven.

Explicatie.

Het is geschiet in Spagnien dat een Advocaet comende te sterven, en peysende op
restitutie van onrecht gewonnen goet, heeft alle zijn middelen door zijn testament
ghemaect aen die van het dulhuys seggende dat hy hadde zijn gelt van dulle
mensen gecregen en daerom wilde hy dat aen dulle mensen wederom
restitueren.

[p. 72]

49. Epitaphie van M. Hans den Quacsalver.

Hier heeft men meester Hans gesteken,
Die cureerden al gebreecken,
Soo van ouden soo van jonghen,
Door de craecht van zijnder tongen.
Atoos Pelgrem hy hem toonden,
Want hy nergens ste vast woonden,
Om dat op verscheyde vleckes
d' Aerde mocht sijn fouten decken
Dan opt leste door bedwanck
Wel ooc tegen zijnen danck,
Van de doot gearresteert
Hier hy ste vast resideert.

Explicatie.

Degene die desen quacsalver volgen, mogen soo seer gepresen zijn als *Mydus* die
het pypen van *Pan* den schaepherder hoogher geacht heeft, als de harmonie van
Appollo.

50. Epitaphie van een Quacsalverinne Medecijn-meestersse of Doctoer Lollepot.

Hier leet Sandrijnken Medecijnster gepresen,
Die alderley gebreecken aen nam te genesen
En quamen sy niet beter door de drancken die sy gaf,
Sy broghtse daer door te vroeger in het graf,
Om de moyten te schouwen van meer te medecijnen
En ooc te bevryen van costen en pijnen.

Explicatie.

Dese constige Quacsalverinnen en vont noyt sickten die incurabel was, maer gaf altoos haere patienten versekeringhe van gecureert te worden, door dien dat sy stont soo wel met de doot dat de doot voor haer volbracht dat sy [p. 73] selver niet volbrengen en cost, want door het sterven quam het lichaem van geen gebreken meer te weten.

51. Epitaphie van G.V.B.

Onder der aerden in desen hoec
Leet Jan Goosen vander Broec,
Wiens huysvrouw haer kenden soo goet en bequaem,
Dat sy droegh de broec en hy hiel de naem.

Explicatie.

Soo hadde desen goeden man zijnen recht naem Jan van de broeck, om dat hy daer van was, want zijn huysvrouwe die hadde in t'bezit, en hy maer in den naem, nochtans dese privilegie en hadde sy van Godt niet, noch van de natuer soo moest sy daer mede wesen een ongoddelyck ende onnatuerlyck monster.

52. Epitaphie van een kermis geck.

Hier heeft de doot gespeelt een spijtigh keck,
In wech te haelen Hans de kermis Geck,
Die op zijn sterven ginc hem meest quellen
Int disponeren van zijn cap met bellen,
Als niet wel wetende wie die te geven,
Van alle zijn vrienden die noch achter bleven,
En ooc niet wetende het te bekeeren
Oft eenige guldebroers dat soud' begeren,
Maer op het lest hy toonden hem soo wijs
Daerom te laeten schieten als om prijs.

Explicatie.

Aengesien dan dat gelukkighe zotten de wysheyt niet van doen en hebben, soo sal dit van een gelukkighen mogelyck gewonnen worden, is het saecke datmen daerom [p. 74] sal ghaen schieten. Als het *conditionaliter* moet wesen, midts desen het soo wel op een dorp als in t'Stadt mach geschien.

53. Epitaphie van H.V.B.

Hier leet begraven Hugo van Bergen,
Die de doot had geerne uitgesteld tot mergen,
Maer de doot die bedocht haer tegen dit respijt,
t'Was alsoo goet nu als op een ander tijt.

Explicatie.

Soo mocht hy hem vertroosten dat aengesien dat hy sterven moest, soo en hadde hy de doot op een ander tydt nie te verwachten of te vreesen.

54. Epitaphie van eenen visscher in Schotlant genoemt *Simon Grenigo*.

Door sober leven en gesonde lucht,
Met een bly noedich en geruste zin,
Siecte en doot naemen van my de vlucht
Niet wetende hoe te geraecken in
Nochtans den tijt stierde die beyde voort
Om op het leste my te vinden uyt
D'een hiel my vast, d'ander heeft my vermoort
Niet passende op riemen noch op schuyt,
Alsoo dat ick die eertijts vonc de vissen,
Van haer gevangen ben, die geen sal missen.

Explicatie.

Desen Simon Grenigo heeft nu onlancks in onsen tyden geleeft, in een van de eylanden van Schotlandt die genoemt zijn de Schotlanden, en doen hy hondert en tachtich jaeren oudt was, doen riemden hy noch selver met zijn schuyt om visschen te vangen.

Hy vonden een vrouwe doen hy hondert en veertich ja-[p. 75]ren oudt was, en creech daer noch kinderen by, dit en soude ick niet willen schryven waer het saecke dat ick het niet en hadde van treffelycke ende geloofweerdiche persoonen hooren segghen, want het een groot wonder is, om van een mensche nu in onsen tydt te hooren, die soo veel als twee groote ouderdommen geleeft heeft.

55. Epitaphie van G.V.G.

Hier leet begraven Goswijn van Goch
Waer hy niet gestorven hy leefden noch.

Explicatie.

Ick en meijn niet dat hier van iemandt can twyfelen.

56. Epitaphie van F.D.L.

Hier leet den furiosen Francois de Leeu,
Die tot al de werelt heeft geseyt adieu,
En zijnde gebiecht geweest tegen den Paep,
Hy ginc liggen sterven als een schaep.

Explicatie.

De siecte had hem soo getemt, ende de bicht had hem soo gebetert dat zijne furie over was.

57. Epitaphie van B.V.B.

Hier legt begraven Balten van Balen
Die de doot onlancx uyt de werelt quam halen
Maer daer in gebruycten soo wey nich reden,
Als hem niet te vragen ofhy was te vreden.

Explicatie.

Dit is dan alsoo geschiet door de onmanierlycker stouticheyt van de doot, om sulckx te gaen derven doen sonder zijn consent.

[p. 76]

58. Epitaphie van A.V.T.

Hier leet begraven Anthonie vanden Toren,
Die van hooge afcomst is geweest geboren.

Explicatie.

Dat desen Anthonie van hoogher afcomst was, is lichtelyck te gelooven, Om dat zijn ouders woonden op eenen toren, daer hy dicmaels de trappen af quam.

59. Epitaphie van eenen Schouwtet.

Leser believet u ghy meucht gelooven,
Hier leet de Schouwtet van Hoger hoven,
Die de doot nam gevangen zijnde noch stercker,
Haer maeckende de Schouwtet, en het graf de kercker.

Explicatie.

Uit dese kercker en is niet te geraken voor de generale verslossinghe van alle diergelycke gevangene.

60. Epitaphie van eenen die door het ysbreken verdroncken is.

Hier leet lieve Lambrecht die niet en was soo wijs,
Als te blyven op het lant doen hy ginc op het ys,
Dat hy daer verdronc is gecomen voorwaer,
Dat het ys was te dun, en dat hy was te swaer.

Explicatie.

Ende dat zijn verstandt niet soo groot en was om sulckx te considereren.

61. Epitaphie van C.D.C.

Hier leet begraven Niclaes de Clapper,
Die met de tong was cloec en dapper.

[p. 77]

Maer altoos mocht men wel bemercken,
T'was meer met woorden dan met wercken.

Explicatie.

Twas jammer dat desen gheest gheenen Quacksalver en is geweest.

62. Epitaphie van I.D.K.

Men heeft gesoncken savonts spaey
Het lichaem hier van Jan de Kaey,
Hy is geweest van drolige faem,

En had oock zijnen rechten naem.

Explicatie.

En dat was om dat hem de key soo dickwils loterden.

63. Epitaphie van H.D.H.

Leser oft ghyt niet wel verstont
Soo weet dat hier leet Hans de hont,
Die soo van joncx in goetheyt wasten,
Hy niemant beet, noch noyt en basten.

Explicatie.

Soo mach hy wesen seer vermaert van hondt te wesen sonder hondtschen aert.

64. Epitaphie van een visscher die in de vasten is gestorven.

Hier leet hy nu, die stierf heel uit fatsoen,
Recht in den tijt men had hem meest van doen.

Explicatie.

Hier merchtmen van d'onredelyckheyt van de doot,
die niet en past op eenighe tydt oft noot.

[p. 78]

65. Epitaphie van een Cluyver.

Hier leet een Cluyver overdeect met gruys,
Die selden willecom was in iemants huys,
Of nu de wormen hebben in hem behagen
Die hun tael connen mogen hun dat vragen.

Explicatie.

Het schynt dat hy tegen natuer was geboren,
want men sach hem liever van achter dan van voren.

66. Epitaphie van eenen grooten gierighaert.

Hier leet begraven eenen gierighaert groot,
Die al zijn middelen ter kelen in goot,
Waerom dat hy die wilde spaeren,
Hem dochtse best soo te bewaeren.

Explicatie.

De oorsaeck was, dat hy docht och armen
Gheen seeckerder plaetse dan zijn eygen darmen.

67. Epitaphie van eenen Canonier oft Busschieter.

Hier in der aerden tot een groot wonder,

Leet cleynten Jupiter half Godt vanden donder,
Die mueren van Steden en steene wallen,
Door Isere bollen cost om verre doen vallen,
Maer de doot haer toonende noch meer subtyl
Heeft hem om verre geschoten met een pijl.

Explicatie.

Soo ginghen hem in d'aerd bestormen,
Menschen niet, maer cleyne wormen.

[p. 79]

68. Epitaphie van eenen Almanack maecker.

Ic die scheen soo veel te weten,
Van die Sterren en Planeten,
Van verandering diemen vint
In de lucht, en door de wint,
Docht ic maecten nieuwe Jaren,
Daert maer Almanacken waren
Maer den tijt heeft m gemaect
Dat ic ben nu hier geraect,
En soo hy my ginc bedriegen,
Hiel ic op van meer te liegen.

Explicatie.

Maer doen desen Almanack maecker quam te sterven, hy maecten door zijn testament dat syn nacomelingen souden wesen vry te lieghen also wel als hy.

69. Epitaphie van een Apteker.

Daer mijnen winckel vol remedien stont,
De siecken om te maecken weer gesont,
Geen doos en coft ic vinden in de noot
Waer in remedie lach tegen de doot.

Explicatie.

Sulcke remedie en is noyt gevonden gheweest, noch niet gevonden sal worden, en daerom ist te vergeefs om daer na te trachten.

70. Epitaphie van W.V.W.

Hier leet Willem van der Werven,
Die niemant cost vinden om voor hem te sterven.

Explicatie.

Tot alle diensten zijn daer menschen te vinden als daer loon mede te verdienen is, maer desen dienst en is niet te doen, om dat den doender zijnen loon niet en soude connen ghenieten.

[p. 80]

71. Epitaphie van I.D.K.

Hier leet begraven Coenraet de kijt,
Die seer geneycht was tot profijt,
En daerom ginc hem retireren,
Te spaeren huys huer, coft, en cleeren.

Explicatie.

Hier by wort ghemeynt dat in regarde van zijn groote giericheyt, het sterven pasten hem alderbest.

72. Epitaphie van L.C.

Leser hierin desen hoeck
Leet begraven Lenaert Coeck,
Daer de wormen nu aen byten
En geen kindren om staen krijten.

Explicatie.

Kinderen krijten wel om coecken, maer om desen coeck en krijten sy niet, om dat hy niet en quam uit den oven van den backer van de menschen, maer voor eenen corten tijt behaegt, en strect niet voorder dan de dicte van het vel, maer de schoonheyt der deughden streckt van der aerden tot in den Hemel.

73. Epitaphie van H.D.H.

Leser soo ghy meucht verstaen,
Hier leet meester Hans de Haen,
Die niet meer gebruyct zijn sinnen,
Noch met krayen, noch met hinnen.

Explicatie.

Syn gedachten hebben nu ander occupatie, dan op de dingen van dese werelt, die als droomen gepasseert zijn.

[p. 81]

74. Epitaphie van eenen Organist.

Hier leet een frayen Organist,
Wiens melody is heel geslist,
Midts dien doen hem de doot quam nypen,
Sy ontstelden al zijn pijpen.

Explicatie.

Dat was, door hem te ontstellen die de pypen tot de musijck soude hebben gestelt.

75. Epitaphie van L.V.S.

Leser wacht u soo ghy wilt,
Hier leet Lenaert vanden Schilt,

En d'orsaeck is alleen gheresen,
Om dat hem niemant cost genesen.

Explicatie.

De doctoren connen genesen de gebreken van de menschen die geneesbaer zijn,
ende dat sy sulckx door hare const ende wetenschap niet en dede, veel gebreken
souden ongheneesbaer worden.

76. Epitaphie van een verre reysende Coopman.

Nae veel rustien en veel reysen,
Soo ick ginc opt leste peysen,
Rust naer arbeyt te gaen erven
Quam de doot en dede my sterven.

Explicatie.

Hier op accordeert het spreekwoordt als met veel moyte gewonnen is het broot, soo
compt op t'leste de bitter doot.

77. Epitaphie van E.L.H. een seer schoon en deugtsame Jouffrouwe.

Hier begraven leet de schat,
Die de werelt heeft gehat,
[p. 82]
Ist niet jammer wormen erven,
Soo veel schoonheyt als cost sterven,
Had sy eenige cleyne vlekken,
Die mach d' aerde vry bedecken,
Maer haer deughdelijcke gaven
Moeten blyven onbegraven.

Explicatie.

Daer uitermaeten schoonheyt is maer gerekent te zijn het ciraet van haere andere
deugden en al en hadde sy geen merckelycke fouten over haer, nochtans en leeft
geen mensche sonder eenighe gebreck, en daerom haere cleyne onmerckelycke
gebreken mach de aerde te beter decken.

78. Epitaphie van V.V.V.

Hier leet begraven Vincent vander Veken,
Die sonder querrel de doot quam dootsteken,
Wat d'orsaeck mach wesen canmen niet gevinden,
En nochtans sy oock dreygt al de rest van zijn vrienden.

Explicatie.

De doot dreyght alle menschen en allen dat enen ontfangen heeft, en daer dooren
sal sy zijnen vrienden niet spaeren te dreygen noch te dooden.

79. Epitaphie van P.V.P.

Hier leet begraven Passchier vanden Pas,
Die veel ghebreecken onderworpen was,
Maer ist dat de ziel inden Hemel mach wesen
Hy is door het sterven heel wel genesen.

Explicatie.

Soo had hy moghen medicijnen derven,
Cost hy alsoo genesen zijn door sterven.

80. Epitaphie van een trompetsteker.

Ick verweecten in mijnen tijt,
Veel tot sormen en tot strijt,
[p. 83]
Nu wacht ick hier met aerd bedeckt,
Tot dat een Trompet my verweckt.

Explicatie.

Hy die met zijn trompet verweecten cryck-lie ter oorloghe, leet nu en verwacht om
door een trompet verweckt te worden tot oodeel.

81. Epitaphie van S.V.S.

Hier leet Stevon vander Stappen,
Die droncken doot viel van de trappen,
Dronckaerts zijn hier door gheleert.
Van soo te zijn geattrappeert.

Explicatie.

Om dat ons ongelucken genoch overvallen als wy nuchter zijn, wy en hoeven ons
selven door droncken drincken niet sorgeloos dan die te maecken.

82. Epitaphie van N.N.

Hier leet eenen Heer van edele faem,
D'eerste van ziin huys en d'lest van zijnen naem.

Explicatie.

Desen persoon ghemobiliseert zijnde, heeft geen sonen achter ghelaten, waer door
dat zijnen naem soude blyven in zijn eyghen nacomelinghen.

83. Epitaphie van H.H.

Leser, alsoo staet de saeck,
Dat hier in d' aerd leet Harman Haeck,
Hy liet zijn liefste in den rouw
Weduwe, eer dat sy was vrouw.

Explicatie.

Men moet verstaen dat desen goeden baes gestorven is, soo hy met eene dochter in ondertrou is geweest, waer [p. 84] door sy mocht als weduwe geacht worden, eer dat sy noch een gehoude vrouwe was.

84. Epitaphie van R.V.R.

Hier leet begraven Reynken van Rijn,
Die een goede kenner was van coelen wijn,
Dan van alle soorten van out wijn oft mofft,
Dat smaecten hem best dat hem niet en cost.

Explicatie.

Ende de reden was, om dat desen wyn gene quade nae smaeck hadde.

85. Epitaphie van S.D.S.

Hier leet begraven Steven de Stier,
Die soo groote liefhebber was van t'beste bier,
Dat als hijt cost krijgen op eenigen termijn,
Soo liet hy het staen en hy dronc liever wijn.

Explicatie.

Dese al had hy het beste bier seer lief, nochtans en was hy daer op niet verzot dat hy daerom den wijn heeft onghedroncken gelaeten.

86. Epitaphie van W.V.W.

Hier leet Willem van de Wagen,
Die nu niemant gaet beclagen,
Ten waer de gene die zijn goet erven,
Dat hy niet eer ginck liggen sterven.

Explicatie.

Soo en is de clacht niet dat hy gestorven is, maer dat hy soo lang geleeft heeft.

87. Epitaphie van B.V.B.

Hier leet begraven Bernaert van Bomen,
Die zijn beste de om de doot te ontcomen,
[p. 85]
Maer de doot voorsichtich in alsulcke trecken,
En gaf hem geen oorlof om met haer te gecken.

Explicatie.

Noch niemandt anders heeft sy vroech of laet,
Om dat dy selver geen ghecken verstaet.

88. Epitaphie van een Clock-luyer.

Hier leet begraven Mathijs vanden Tepel,

Hy leefde van de clock en hy storf van de klepel.

Explicatie.

Desen goeden man was in zijnen tydt eenen clockluyer, ende was daer van gaigie tot zijn onderhoud treckende, ende also de klepel door lanckheyd des tys versleten was, soo is hy ten lesten af gevallen op zijnen cop, ware van hy gestorven is.

89. Epitaphie van S.D.S.

Hier leet begraven Sander den soeten
Gebaert tot aen de buyc en gebuyct tot aen de voeten.

Explicatie.

Eenighe meynden, soo sy desen goeden base in zijn leven aensaeghen, dat hy een peerdt gegeten hadde, ende dat hem het steert te mondt uit hinck door dien dat zijnen langen baert peerdts steert soo gelyck was.

90. Epitaphie van een Loot-gieter.

Hier heeft de doot van de werelt verlost,
Die met groote swaricheyt haelde den cost.

Explicatie.

Soo is hy dan in de doot gehouwen als in eenen die hem vriendschap gedaen heeft met hem te haelen uit dusdaenighe groote swaericheyd.

[p. 86]

91. Epitaphie van M.V.M.

Och leser is het niet te deeren,
Hier leet Marten vander Meren,
Die noch gegaen had achter straten
Hadde hem de doot met vreen gelaeten.

Explicatie.

Daer van dat is het bediet,
De doot socht hem en hy de doot niet.

92. Epitaphie van V.D.V.

Hier leet Valentijn de Vocht,
Die half verrot was eermen hem hier brocht.

Explicatie.

Elendich zijn de menschen die door miserabel gebreken, levendich verrotten.

93. Epitaphie van H.H.

Hier leet Hans Hansens die de doot quam halen,
Om hem te bevryen van den weert te betalen.

Explicatie.

Nochtans van dese vriendschap en bedanckten hy de doot niet, en de weerd
bedanckten haer noch veel min.

94. Epitaphie van J.V.W.

Hier leet begraven Jan vander Wilden,
Diemen hoorden domineren onder den gilden,
Nu leet hy hier geheel sonder stem,
En de stomme wormen domineren over hem.

Explicatie.

Daer door wordt dan gegeven te verstaen,
Dat alle dominatie met de doot is gedaen.

95. Epitaphie van eenen Meyer.

Hier leet de Meyer van Mallenhoven
Die ander Meyers ginck te boven,
[p. 87]
Int maecken van t'geselschap bly,
Daer niemant sotter was dan hy.

Explicatie.

Dat was daer hy de eer hadde van de principaelste zot te zijn van t'geheel
geselschap.

96. Epitaphie van S.V.L.

Hier leet Servaes van t'Lant van Luyck,
Wiens middelen in zijn eygen buyck
Hy wist soo wyselijck wech te stouwen,
Om dat hy niemant wou betrouwen.

Explicatie.

Uit desen reden machmen dencken,
Hy die verbrasten in eten en drincken.

97. Epitaphie van H.V.H.

Hier resideert meester Hans vander Hagen,
Oft iemand quam na hem te vragen.

Explicatie.

Hem hier te vinden en soud' niet gebreken,
Maer hy is soo belet men can hem niet spreken.

98. Epitaphie van L.B.

Hier leet begraven Lenaert Back

Een heel oprechten goeden sack
Het welck men mach voorwaer ghelooven,
Want hy was met de sack bestoven.

Explicatie.

Soo costmen kennen desen quant,
Door meelstof en door cloeck verstandt.

99. Epitaphie van twee begraven in een graf.

Twee by een zijn hier begraven,
D'een van middelen en van haven,
Den andren arme, die door de doot
[p. 88]
Geraecten uyt zijns armoets noot
Daer dander die nae rijcdom snaecten
Hier in armoed stracx geraecten.

Explicatie.

Men moet verstaen dat dese twee op verscheyden tyden begraven waeren ende niet seffens op eenen dach, dat den rycken in armoed' geraeckten, was dat hy maer met een dootcleet in zijn kist lach, ende dander gheraecte uit zijn armoed, door die dat hy uit de miserie van de werelt was.

100. Epitaphie van N.N.

Die hier nu leet in d'aerde plat,
Een ander woonplaets heeft gehat
Maer noch meer wonder is geschiet,
Dat hy hier leet, en leet hier niet.

Explicatie.

Het lichaem oft aerdsche deel dat in aerde verandert, liet hy alleenlyc hier, maer de onsterfelycke ziel, en liet hy hier niet, maer is daert het Godt Almachtich gedisponeert heeft.

FINIS.